

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2009. gada 30. aprīlī*

Lieta T-13/03

Nintendo Co., Ltd, Kioto (Japāna),

Nintendo of Europe GmbH, Grossostheim (Vācija),

ko pārstāv I. Foresters [*I. Forrester*], QC, J. Fezants [*J. Pheasant*], M. Pauels [*M. Powell*],
Č. Kenedija-Lēsta [*C. Kennedy-Loest*], *solicitors*, un Dž. Kiliks [*J. Killick*], *barrister*,

prasītājas,

* Tiesvedības valoda — angļu.

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja O. Beinē [*O. Beynet*] un E. Velans [*A. Whelan*], pēc tam — K. Lūiss [*X. Lewis*] un O. Beinē [*O. Beynet*], pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību atcelt vai samazināt naudas sodas summu, kas piemērota prasītājām ar Komisijas 2002. gada 30. oktobra lēmuma 2003/675/CE par [EKL] 81. panta un EEZ liguma 53. panta piemērošanas procedūru (COMP/35.587 *PO Video Games*, COMP/35.706 *PO Nintendo Distribution* un COMP/36.321 *Omega — Nintendo*) (OV 2003, L 255, 33. lpp.) 3. punkta pirmo ievilkumu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (astotā palāta),

šādā sastāvā: priekšsēdētāja E. Martinša Ribeiru [*E. Martins Ribeiro*], tiesneši S. Papasavs [*S. Papasavvas*] un N. Vāls [*N. Wahl*] (referents),

sekretāre K. Kanca [*C. Kantza*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 19. maija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Lietas priekšvēsture

1. Attiecīgie uzņēmumi

- ¹ *Nintendo Co., Ltd* (turpmāk tekstā — “NCL” vai “*Nintendo*”), biržā kotēta sabiedrība, Kioto (Japāna), ir sabiedrības *Nintendo* grupas galvenā sabiedrība, kas specializējas video spēļu konsoļu un video spēļu bloku, kuri paredzēti izmantošanai ar šīm konsoļēm, ražošanā un izplatīšanā.
- ² *Nintendo* darbības Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) noteiktās teritorijās īstenoja meitas sabiedrības, kuras tai piederēja 100 % apmērā; galvenā meitas sabiedrība bija *Nintendo of Europe GmbH* (turpmāk tekstā — “NOE” vai “*Nintendo*”). Lietas faktu rašanās laikā NOE koordinēja noteiktas *Nintendo* komercdarbības Eiropā un bija tās ekskluzīvā izplatītāja Vācijā.
- ³ Citās pārdošanas teritorijās *Nintendo* bija nozīmējis neatkarīgus ekskluzīvos izplatītājus. Tādējādi *The Games Ltd — John Menzies Distribution Ltd* tirdzniecības nodaļa, kas bija *John Menzies plc* 100 % meitas sabiedrība, — 1995. gada augustā kļuva par *Nintendo* ekskluzīvo izplatītāju Apvienotajā Karalistē un Īrijā, un tāda bija vismaz līdz 1997. gada 31. decembrim.

2. Administratīvā procedūra

Izmeklēšana attiecībā uz video spēļu sektoru (lieta IV/35.587 PO Video Games)

- 4 1995. gada martā Komisija uzsāka izmeklēšanu attiecībā uz video spēļu sektoru (lieta IV/35.587 PO Video Games). Šīs izmeklēšanas ietvaros Komisija 1995. gada 26. jūnijā un 19. septembrī nosūtīja informācijas pieprasījumus *Nintendo* atbilstoši 1962. gada 6. februāra Padomes Regulas Nr. 17, "Pirmā Regula par [EK] līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu", 11. pantam (OV 1962, 13, 204. lpp.), lai iegūtu informāciju it īpaši par tās izplatītājiem un meitas sabiedrībām, formāli noslēgtajiem izplatīšanas līgumiem ar šiem uzņēmumiem un tās vispārīgajiem pārdošanas nosacījumiem. *NOE* atbildēja uz šiem pieprasījumiem ar 1995. gada 31. jūlija un 26. septembra vēstulēm.

Papildu izmeklēšana, ar ko specifiski izvērtē "Nintendo Distributions" sistēmu (lieta IV/35.706 PO Nintendo Distribution)

- 5 Komisija pēc saviem sākotnējiem secinājumiem 1995. gada septembrī uzsāka papildu izmeklēšanu, ar ko specifiski izvērtē *Nintendo* izplatīšanas sistēmu (lieta IV/35.706 PO *Nintendo Distribution*).
- 6 Šīs izmeklēšanas ietvaros Komisija 1995. gada 9. oktobrī nosūtīja *Nintendo* informācijas pieprasījumu. Starp *Nintendo* un Komisijas pārstāvjiem notika vairākas sanāksmes par šī uzņēmuma izplatīšanas politiku. *Nintendo* turklāt iesniedza dažādas līgumu versijas, ko tā bija noslēgusi ar dažiem saviem izplatītājiem.

Izmeklēšana pēc sūdzības, ko iesniegusi “Omega Electro BV” (lieta IV/36.321 Omega — Nintendo)

- 7 1996. gada 26. novembrī sabiedrība *Omega Electro*, kas darbojas elektronisko spēļu importa un pārdošanas sektorā, iesniedza sūdzību saskaņā ar Regulas Nr. 17 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu galvenokārt attiecībā uz *Nintendo* spēļu bloku un konsoļu izplatīšanu, it īpaši sakarā ar to, ka *Nintendo* traucē paralēlo tirdzniecību un īsteno atkārtotas pārdošanas cenu sistēmu, kas noteikta Nīderlandei. Pēc šīs sūdzības Komisija paplašināja savu izmeklēšanu (lieta IV/36.321 *Omega — Nintendo*). 1997. gada 7. martā tā nosūtīja informācijas pieprasījumu *Nintendo* un *John Menzies*. Savā 1997. gada 16. maija atbildē *Nintendo* pieļāva, ka noteikti tās izplatīšanas līgumi un noteikti tās vispārējie nosacījumi ietvēra paralēlās tirdzniecības ierobežojumus EEZ iekšienē. 1997. gada oktobrī Komisija nosūtīja *John Menzies* jaunu informācijas pieprasījumu, uz kuru šī sabiedrība atbildēja 1997. gada 1. decembrī, iesniedzot noteiktu informāciju par strīdīgo aizliedzto vienošanos.
- 8 *Nintendo* savā 1997. gada 23. decembra vēstulē Komisijai norādīja, ka tā ir apzinājusies “smago problēmu, kas saistīta ar paralēlo tirdzniecību Kopienā” un izteica savu vēlmi sadarboties ar Komisiju.
- 9 *John Menzies* 1998. gada 13. janvārī iesniedza papildu informāciju. 1998. gada 21. janvārī, 1. aprīlī un 15. maijā *Nintendo* nosūtīja Komisijai noteiktus dokumentus. 1998. gada 15. decembrī notika sanāksme starp Komisijas un *Nintendo* pārstāvjiem, kuras laikā tika izvirzīts jautājums par iespējamu kompensāciju piešķiršanu trešajām personām, kas cietušas no strīdīgās aizliedztais vienošanās.
- 10 Turklāt pēc savas atzīšanās *Nintendo* veica pasākumus, kas paredzēja nākotnē nodrošināt Kopienas tiesību ievērošanu un piedāvāja finanšu kompensācijas trešajām personām, kas bija cietušas finansiālus zaudējumus sakarā ar tās darbībām.

- 11 2000. gada 26. aprīlī Komisija nosūtīja paziņojumu par iebildumiem *Nintendo* un citiem attiecīgajiem uzņēmumiem, starp kuriem bija prasītājas, par EKL 81. panta 1. punkta un EEZ līguma (turpmāk tekstā — “EEZ līgums”) 53. panta 1. punkta pārkāpumu. *Nintendo* un citi attiecīgie uzņēmumi nosūtīja rakstveida apsvērumus, atbildot uz Komisijas izvirzītajiem iebildumiem, kuros *Nintendo* un vairāki no šiem uzņēmumiem lūdza piemērot Komisijas 1996. gada 18. jūlija paziņojumu par naudas soda neuzlikšanu vai tā apmēra samazināšanu lietās par aizliegtajām vienošanām (OV C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — “paziņojums par sadarbību”). Neviens no lietas dalībniekiem nepieprasīja veikt formālu uzklaušīšanu. *Nintendo* neapstrīdēja paziņojumā par iebildumiem norādīto faktu patiesumu.
- 12 It īpaši attiecībā uz prasītājām, atbilde uz paziņojumu par iebildumiem Komisijai tika nosūtīta 2000. gada 7. jūlijā.

3. Strīdīgais lēmums

- 13 2002. gada 30. oktobrī Komisija pieņēma Lēmumu 2003/675/EK par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (COMP/35.587 *PO Video Games*, COMP/35.706 *PO Nintendo Distribution* un COMP/36.321 *Omega – Nintendo*) (OV 2003, L 255, 33. lpp.; turpmāk tekstā — “Lēmums”). Lēmums tika paziņots *NOE* un *NCL* attiecīgi 2002. gada 8. un 11. novembrī.

14 Lēmumā it īpaši ir ietvertas šādas normas:

“Pirmais punkts

Šādi uzņēmumi ir pārkāpuši [EKL] 81. panta 1. punktu un EEZ līguma 53. panta 1. punktu, norādītajos laika posmos piedaloties līgumu kopumā un saskaņotās darbībās specializēto spēļu konsoļu un spēļu bloku, kas ir saderīgi ar specializētajām spēļu konsolēm, kuras ražo *Nintendo*, tirgū, kuru mērķis un rezultāts ir *Nintendo* spēļu konsoļu un bloku paralēlā eksporta ierobežojums:

— [NCL un NOE] no 1991. gada janvāra līdz 1997. gada decembra beigām.

[..]

3. punkts

Tiek uzlikti šādi naudas sodi, lai sodītu par pārkāpumiem, ko veikuši 1. punktā minētie uzņēmumi:

— [NCL un NOE], kopīgi un solidāri atbildīgas, naudas sods 149,128 miljonu euro apmērā,

[..].”

- 15 Lai aprēķinātu naudas soda summu, Komisija Lēmumā piemēroja metodoloģiju, kas norādīta Pamatnostādnēs sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un [EOTKL] 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — “pamatnostādnes”). Tā turpretim nolēma neņemt vērā paziņojumu par sadarbību sakarā ar pārkāpuma vertikālo raksturu.
- 16 Pirmkārt, Komisija noteica naudas soda pamatsummu atkarībā no pārkāpuma smaguma un ilguma.
- 17 Šajā kontekstā Komisija vispirms uzskatīja, ka attiecīgie uzņēmumi bija veikuši ļoti smagu pārkāpumu, ievērojot tā būtību, tā konkrēto iedarbību uz tirgu un attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēru.
- 18 Turpinājumā Komisija uzskatīja, ka — tā kā konkrētais vienotais un turpinātais pārkāpums saistījās ar vairākiem uzņēmumiem, kuru lielums bija ārkārtīgi atšķirīgs, — ir jāpiemēro atšķirīga attieksme pret attiecīgajiem uzņēmumiem, lai ņemtu vērā katra šī uzņēmuma īpašo nozīmi un tādējādi to pārkāpumu faktisko iedarbību uz konkurenci. Šajā ziņā attiecīgie uzņēmumi tika iedalīti trijās grupās, ņemot vērā katra nozīmību salīdzinājumā ar *Nintendo* kā konkrēto produktu izplatītājiem EEZ. Salīdzinājums tika veikts, katrā uzņēmumā par pamatu ņemot *Nintendo* spēļu konsoļu un bloku kopējo iepirkumu apjomu izplatīšanai EEZ 1997. gadā, kas bija pēdējais gads, kura laikā tika izdarīts pārkāpums. Ievērojot šo pieeju, *Nintendo* vienīgais tika ierindots pirmajā grupā, kurpretim *John Menzies* bija vienīgais otrajā grupā. Šiem uzņēmumiem, ņemot vērā pārkāpuma smagumu, Komisija noteica sākotnējo sākumsummu 23 miljonu euro apmērā *Nintendo* un 8 miljonu euro apmērā *John Menzies*. Attiecībā uz pārējiem iesaistītajiem uzņēmumiem sākotnējā sākumsumma tika noteikta 1 miliona euro apmērā.
- 19 Turklāt, lai nodrošinātu, pirmkārt, ka naudas sodam ir pietiekoša preventīvā iedarbība un, otrkārt, lai ievērotu *Nintendo*, *John Menzies* un *Itochu Corp.* lielumu un globālos

resursus, Komisija palielināja minētās sākumsummas. Precīzāk, attiecībā uz *Nintendo* Komisija uzskatīja, ka neņemot vērā tās lielumu, kas nepārprotami bija mazāks par *Itochu*, ir jāņem vērā fakts, ka tā ražoja izstrādājumus, kas bija pārkāpuma priekšmets. Ievērojot šos apsvērumus, Komisija piemēroja palielinājuma koeficientu 3 summām, kas tika noteiktas *Nintendo* un *Itochu*, un koeficientu 1,25 *John Menzies*, kā rezultātā noteiktā sākumsumma bija 69 miljoni euro *Nintendo*, 10 miljoni euro *John Menzies* un 3 miljoni euro *Itochu*.

20 Saistībā ar katra uzņēmuma veikto pārkāpumu ilgumu sākumsumma tika palielināta par 10 % gadā, kā rezultātā tika iegūts 65 % palielinājums *Nintendo* un 20 % palielinājums *John Menzies*.

21 Tādējādi Komisija noteica *Nintendo* uzliekamā naudas soda pamatsummu 113,85 miljonu euro apmērā.

22 Otrkārt, saistībā ar atbildību pastipriņošiem apstākļiem, pirmkārt, *Nintendo* uzliktā naudas soda pamatsumma tika palielināta par 50 %, jo šis uzņēmums bija pārkāpuma aizsācējs un iniciators, un, otrkārt, tā tika palielināta par 25 %, jo šis uzņēmums bija turpinājis pārkāpumu pēc pirmajām izmeklēšanas darbībām, kas tika veiktas Komisijas izmeklēšanas ietvaros 1995. gada jūnijā. *John Menzies* uzliktā naudas soda pamatsumma tika palielināta par 20 %, kas atbilda, pirmkārt, 10 % palielinājumam, lai ņemtu vērā faktu, ka tā turpināja pārkāpumu pēc Komisijas izmeklēšanas uzsākšanas un, otrkārt, 10 % palielinājumam sakarā ar tās atteikumu sadarboties ar Komisiju.

23 Treškārt, saistībā ar atbildību mīkstinošu apstākļu izvērtēšanu, Komisija sākotnēji uzskatīja, ka ir pamatoti samazināt naudas sodu, kas noteikts vienam paredzētajam uzņēmumam, proti, *Concentra — Produtos para crianças, SA* — ekskluzīvajam *Nintendo* izplatītajam Portugālē —, ievērojot tā vienīgi pasīvo lomu attiecīgā laika posma lielākajā daļā. Komisija tāpat noteica samazinājumu *Nintendo* par EUR 300 000, lai ņemtu vērā finansiālās kompensācijas, ko šis uzņēmums piedāvāja trešajām

personām, kas bija cietušas zaudējumus strīdīgās aizliegtās vienošanās dēļ un kuras bija noteiktas paziņojumā par iebildumiem. Visbeidzot, *John Menzies* un *Nintendo* tika noteikts samazinājums par attiecīgi 40 % un 25 %, ievērojot to reālo sadarbību ar Komisiju. Savukārt attiecībā uz citiem paredzētajiem uzņēmumiem netika atzīti nekādi atbildību mikstinoši apstākļi.

Procedūra un lietas dalībnieku prasījumi

- 24 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2003. gada 16. janvārī, prasītājas cēla savu prasību.
- 25 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (astotā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu.
- 26 Prasītājas savā 2008. gada 7. maija vēstulē norādīja, ka tās atsakās no izvirzītā pamata par soda naudas kļūdainu palielinājumu pārkāpuma pirmā gada ietvaros.
- 27 Pirmās instances tiesa 2008. gada 19. maija tiesas sēdē uzklusēja lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus un to atbildes uz tās uzdotajiem jautājumiem. Komisija šajā gadījumā norādīja, ka tai nav apsvērumu par iepriekšminēto atteikšanos.

28 Šis pašas tiesas sēdes laikā prasītājas iesniedza Pirmās instances tiesas locekļiem un atbildētajai dokumentu, kas ietvēra atbildes uz repliku raksta pielikuma labotu versiju. Ar šo pielikumu Komisija paredzēja iesniegt pierādījumus par konkrēto uzņēmumu attiecīgo sadarbību tās izmeklēšanā. Uzklusījusi lietas dalībniekus, Pirmās instances tiesa nolēma pievienot šo dokumentu lietas materiāliem un dot Komisijai laiku atbildei, lai noformulētu savus apsvērumus par minēto dokumentu. Pēc šo apsvērumu iesniegšanas mutvārdu process tika slēgts.

29 Prasītājas prasa, lai Pirmās instances tiesa:

- atceļ Lēmuma 3. punktu tiktāl, ciktāl ar to uzliek naudas sodu;
- savas neierobežotās kompetences ietvaros atceļ vai samazina naudas soda summu uz tādu summu, ko tā uzskata par atbilstošu;
- veic visus citus piemērotos pasākumus;
- piespriež Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

30 Komisija prasa, lai Pirmās instances tiesa:

- prasību pilnībā noraida;

— piespriež prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

- 31 Savu prasību pamatošanai prasītājas norāda, ka Komisija pārkāpa būtiskas formas prasības, EKL līgumu un noteikumus par tā piemērošanu, tām nosakot naudas sodu gandrīz 150 miljonus euro, kas ir vislielākais naudas sods, kas noteikts par vertikālo pārkāpumu un Lēmuma pieņemšanas brīdī ceturtais lielākais naudas sods, kāds jebkad noteikts individuālam uzņēmumam par vienotu pārkāpumu. Prasītājas norāda, ka naudas sods ir prettiesisks sakarā ar, pirmkārt, tā acīmredzami nesamērīgo summu un, otrkārt, kļūdām, kas izdarītas katrā no dažādajiem tās noteikšanas posmiem.
- 32 Prasītāju izvirzītie argumenti, kas visi attiecas uz naudas soda summas noteikšanu, attiecas, pirmkārt, uz pārkāpuma smagumu, otrkārt, palielinājuma koeficienta preventīvas iedarbības nodrošināšanai piemērošanu, treškārt, pārkāpuma ilgumu, ceturtkārt, naudas soda palielinājumu par atbildību pastiprinošiem apstākļiem un, piektkārt, par atbildību mikstinošu apstākļu esamību.
- 33 Pirms prasītāju izvirzīto pamatu izvērtēšanas ir svarīgi atgādināt, ka no Lēmuma 366.–464. apsvēruma izriet, ka Komisijas uzliktais naudas sods par konstatētajiem EKL 81. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta 1. punkta pārkāpumiem bija saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un ka Komisija, kā tā to tieši apstiprināja, noteica naudas soda summu, piemērojot pamatnostādnēs definēto metodi.

34 Kaut arī pamatnostādnes nevarētu tikt kvalificētas par tiesību normām, kuras visos gadījumos administrācijai būtu jāievēro, tās tomēr ietver indikatīvus rīcības noteikumus ievērojamajai praksei, no kā administrācija nevar atkāpties konkrētā gadījumā, nesniedzot pamatojumus, kas būtu saderīgi ar vienlīdzīgas attieksmes principu (skat. Tiesas 2006. gada 18. maija spriedumu lietā *C-397/03 P Archer Daniels Midland un Archer Daniels Midland Ingredients/Komisija*, Krājums, I-4429. lpp., 91. punkts un tajā minētā judikatūra).

1. Par prasītājām uzliktās sākotnējās naudas soda sākumsummas noteikšanu

Lietas dalībnieku argumenti

35 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā noteikusi naudas soda atskaites punktu saistībā ar tā smagumu 23 miljonu euro apmērā, un šajā ziņā izvirza divus pamatus par attiecīgi acīmredzamu kļūdu vērtējumā un pamatojuma nesniegšanu.

36 Prasītājas galvenokārt izvirza iebildumus pret Komisiju tādēļ, ka tā ir noteikusi naudas soda summu saistībā ar tā smagumu, pamatojoties uz “katras puses daļu kopējā *Nintendo* spēļu bloku un konsoļu apjomā, kas iepirkta to izplatīšanai EEZ”. Šī elementa izmantošana, kas esot bezprecedenta, esot patvaļīga un nepiemērota. Pirmkārt, Komisijas izmantotā pieeja nozīmējot to, ka minētā summa būtu bijusi augstāka, ja *Nintendo* būtu izvēlēties izplatīt savus izstrādājumus ar 100% apmērā kontrolētu meitas sabiedrību starpniecību, un mazāka, ja tā būtu izvēlējusies izplatīt savus izstrādājumus ar neatkarīgu izplatītāju starpniecību, lai gan tur neesot nekāda loģiska saikne starp relatīvu un absolūtu vainojamību uzņēmumam, kas pieļauj pārkāpumu, un struktūrai, ko tā izveidojusi savas pašas izstrādājumu izplatīšanai. Otrkārt, ar šo pieeju nekādi netiekot ņemta vērā konkurence starp vairāku preču zīmju izstrādājumiem [*intermarques*] vai vienas preču zīmes izstrādājumiem [*intramarque*]. Šajā ziņā prasītājas norāda, ka video spēļu konsoļu un bloku piegādi raksturo spēcīga konkurence starp vienas preču zīmes izstrādājumiem. Visbeidzot, *Nintendo* kā ražotāja stāvoklis

esot ticis ņemts vērā divas reizes tiktāl, ciktāl šis stāvoklis esot ticis ņemts vērā arī saistībā ar atbildību pastiprinošiem apstākļiem (Lēmuma 229. apsvērumš).

- 37 Prasītājas pakārtoti norāda, ka Komisija nav pamatojusi vai vismaz nav pietiekoši motivējusi izmantoto metodoloģiju un tādējādi aprēķināto summu. Tā uzskata, ka Komisijas sniegtie paskaidrojumi tās iebildumu rakstā nav apmierinoši tiktāl, ciktāl tie ir kļūdaini un pretēji izmantotajai argumentācijā gan Lēmumā, gan pamatnostādņēs.
- 38 Šajā ziņā prasītājas, pirmkārt, norāda, ka, savā iebildumu rakstā apgalvojot, ka sākumsumma 23 miljonu euro apmērā atspoguļojot tikai vienu pārkāpuma smaguma aspektu, proti, attiecības starp *Nintendo* izplatīšanas meitas sabiedrībām un klientiem, kamēr ar palielinājuma koeficientu tiekot ņemts vērā otrais aspekts, proti, prasītāju kā ražotāju un piegādātāju saviem neatkarīgajiem izplatītājiem loma, Komisija esot atkāpusies no Lēmumā ietvertās argumentācijas. Lēmumā norādīts, ka palielinājuma koeficients atspoguļo vienīgi vajadzību atturēt uzņēmumus no pārkāpumu izdarīšanas, kurpretim summa 23 miljonu euro apmērā tika noteikta saistībā ar [pārkāpuma] smagumu.
- 39 Katrā ziņā Komisijas attīstītā argumentācija tās iebildumu rakstā esot bijusi kļūdaina. Šis raksts ļaujot saprast, ka noteiktā summa par pārkāpuma aspektu bija pamatota ar summu, kas bija noteikta par citu aspektu, kaut gan dažādās summās esot varētas tikt noteiktas saistībā ar tā smagumu par katru no šiem aspektiem, ievērojot faktu kopumu.
- 40 Otrkārt, Komisija esot arī atkāpusies no savām pašas pamatnostādņēm, piemērojot koeficientu saistībā ar preventīvu [iedarbību], lai pielāgotu līdzsvaru sākotnējām summām saistībā ar [pārkāpuma] smagumu, lai gan pamatnostādnes izveidojot skaidru nodalījumu starp līdzsvarošanas piemērošanu, lai ņemtu vērā katra uzņēmuma deliktu

izveidojošās rīcības lietās, kas iesaista vairākas puses, reālo iedarbību, un pielāgojumu summai, kas noteikta saistībā ar tā smagumu, lai garantētu pietiekošu preventīvo iedarbību.

- 41 Treškārt, prasītājas — atbildot uz Komisijas argumentu, atbilstoši kuram tās esot guvušas labumu no ievērojamu atlaidi, salīdzinot ar naudas sodiem, ko uzliek karteļiem, — uzsver, ka ir jāizdara fundamentāls nošķirums starp lietām, kas saistās ar horizontālajiem ierobežojumiem, un lietām, kas attiecas uz vertikālajiem ierobežojumiem; šo nošķirumu apstiprina paziņojuma par sadarbību tikai vienīgi horizontālajiem ierobežojumiem piemērošana.
- 42 Komisija apstrīd visu prasītāju izvirzīto argumentu kopumu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 43 Kā tas izriet no Lēmuma, Komisija konkrētajā gadījumā naudas soda summu, kas tika uzlikta attiecīgajiem uzņēmumiem, noteica, balstoties uz vairākiem elementiem atbilstoši pamatnostādnes izklāstītajai metodoloģijai.
- 44 Komisija sākotnēji norādīja, ka — ņemot vērā kopējā projekta būtību, tā iedarbību uz tirgu un faktu, ka tas ierobežoja paralēlo tirdzniecību visā EEZ, — attiecīgie uzņēmumi bija izdarījuši ļoti smagu EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, kas dod pamatu tos sodīt ar naudas sodu vismaz 20 miljonu euro apmērā saskaņā ar pamatnostādņu 1.A punkta otrās daļas trešo ievilkumu (Lēmuma 374.–384. apsvērumi).

- 45 Ņemot vērā faktu, ka konkrētajā gadījumā bija vienots un turpināts pārkāpums, kurā bija iesaistīti vairāki ļoti atšķirīga lieluma uzņēmumi, Komisija pēc tam atbilstoši pamatnostādņu 1.A punkta trešajai daļai tām piemēroja atšķirīgu attieksmi (skat. Lēmuma 385.–391. apsvērumu). Lai to īstenotu, tā ņēma vērā katras puses daļu kopējā *Nintendo* spēļu konsoļu un bloku iepirkuma apjomā to izplatīšanai EEZ pēdējā pārkāpuma gadā, proti, 1997. gadā (skat. Lēmuma 386. apsvērumu).
- 46 Uz šī pamata *Nintendo* noteiktā “sākotnējā sākumsumma” naudas sodam bija 23 miljoni euro (Lēmuma 391. apsvēruma). Visbeidzot, lai naudas sodam garantētu pietiekošu preventīvo iedarbību, Komisija pareizināja šo summu ar trīs, ņemot vērā ne tikai *Nintendo* lielumu un globālos resursus, bet arī tā kā izstrādājumu ražotāja statusu. Tādējādi *Nintendo* uzliktā naudas soda sākumsumma tika noteikta 69 miljonu euro apmērā (Lēmuma 392.–396. apsvēruma).
- 47 No visiem šiem apsvērumiem izriet, ka pretēji prasītāju apgalvotajam Komisija nav balstījies vienīgi uz skaitļiem, kas atbilst katras puses daļai kopējā *Nintendo* konsoļu un bloku iepirkuma apjomā atskaites gada laikā.
- 48 Turklāt tiktāl, ciktāl prasītāju argumentācija ir jāinterpretē kā tāda, ar kuru kritizē šo skaitļu izmantošanu kontekstā ar Komisijas īstenoto atšķirīgo attieksmi Lēmuma 385.–391. apsvērumā, tā turpmāk nav atbalstāma.
- 49 Faktiski ir jāatgādina, ka atšķirīgas attieksmes prasība paredz — kā to bija norādījusi Komisija Lēmuma 385. apsvērumā — ņemt vērā katra iesaistītā uzņēmuma specifisko nozīmi un tādējādi to pārkāpjošās rīcības faktisko iedarbību, it īpaši gadījumā, kad vienāda veida pārkāpumu izdarījušie uzņēmumi bijuši ļoti atšķirīga lieluma.

- 50 Attiecībā uz visiem nolīgumiem un saskaņotām darbībām ar vertikālu raksturu, kuru mērķis vai iedarbība bijusi spēļu konsoļu un bloku paralēlā eksporta ierobežošana, attiecīgās lietas dalībniekiem konkrēto izstrādājumu izplatīšanā piederošās daļas raksturo katra uzņēmuma specifisko nozīmi strīdīgajā izplatīšanas sistēmā. Komisija tādējādi nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, pamatojoties uz minētajām daļām, lai piemērotu atšķirīgu attieksmi saistībā ar attiecīgajiem uzņēmumiem uzliekamās sākotnējās naudas soda summas noteikšanu.
- 51 Pretēji prasītāju apgalvotajam Komisijas pieejā nav ignorēts fakts, ka video spēļu konsoļu un bloku piegādi raksturo spēcīga konkurence starp preču zīmēm. Ir svarīgi atgādināt — kā to bija uzsvērusi Komisija —, ka atsaucē uz tirgus daļām, kas pieder katram no noteiktajiem uzņēmumiem *Nintendo* izstrādājumu izplatīšanai, tika izmantota tikai tādēļ, lai noteiktu katra šī uzņēmuma relatīvo atbildību konkrētajā pārkāpumā. Kā tas skaidri izriet no Lēmuma (skat. it īpaši 374. apsvērumu), pārkāpuma mērķis tieši bija ierobežot konkurenci *Nintendo* izstrādājumu izplatīšanas limenī. Tādēļ apstākļi, ka spēļu konsoļu un bloku tirgu turklāt raksturo spēcīga konkurence starp preču zīmēm un konkurence starp vienas preču zīmes izstrādājumiem [*intramarque*] — pieņemot, ka tas tiek pierādīts, — nav tāds elements, kurš Komisijai būtu jāņem vērā, lai noteiktu sākotnējo naudas soda sākumsummu, kas ir specifiska prasītājam uzlietajam naudas sodam.
- 52 Fakts, ka Komisija līdz šim nekad nav pamatojusies uz datiem, kas apstrīdēti kontekstā ar uzņēmumu, kas ir piedalījušies vienotā pārkāpumā, iedalīšanu kategorijās, ir izskaidrojams ar to, ka šī ir pirmā reize, kad tā paredz — kā Komisija to turklāt apstiprināja savos rakstos — šādu iedalīšanu kategorijās lēmumā par vertikāla rakstura darbībām.
- 53 Attiecībā uz iebildumu par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu ir jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka — saistībā ar naudas soda noteikšanu par konkurences tiesību pārkāpumu — Komisija izpilda savu pienākumu norādīt pamatojumu, ja tā savā lēmumā norāda novērtējuma elementus, kas tai sniedza iespēju novērtēt izdarītā pārkāpuma smagumu un ilgumu, bez pienākuma sagatavot

detalizētāku izklāstu vai pierādījumus skaitļu izteiksmē saistībā ar naudas soda noteikšanas veidu (šajā sakarā skat. Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-279/98 P *Cascades*/Komisija, *Recueil*, I-9693. lpp., 38.–47. punkts, un Pirmās instances tiesas 2003. gada 30. septembra spriedumu apvienotajās lietās T-191/98, no T-212/98 līdz T-214/98 *Atlantic Container Line* u.c./Komisija, *Recueil*, II-3275. lpp., 1522. punkts).

54 Šajā gadījumā no iepriekš norādītajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija sniedza pietiekošu izklāstu par dažādajiem naudas soda summas noteikšanas posmiem, ievērojot to smagumu, un ka šī iemesla dēļ tā izpildīja savu pienākumu norādīt pamatojumu.

55 Tā rezultātā visi iebildumi, kas izvirzīti pret sākotnējo naudas soda sākumsummas noteikšanu, ir jānoraida.

2. Par sākotnējās naudas soda sākumsummas, kas noteikta prasītājām, lai garantētu pietiekošu preventīvo iedarbību, palielinājumu

56 Prasītājas apstrīd ne vien faktu, ka Komisija bija reizinājusi ar trīs sākotnējās naudas soda sākumsummu saistībā ar preventīvo iedarbību, bet arī pašu principu par naudas soda palielināšanu šajā kontekstā. Šai ziņā prasītājas izvirza divus pamatus, pirmkārt, par acīmredzamu kļūdu tiesību piemērošanā, samērīguma un *non bis in idem* principu, kā arī tiesību uz aizstāvību principa pārkāpumu un pretrunām ar Komisijas iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksi un, otrkārt, par pamatojuma nesniegšanu, vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu un pamatnostādnēs izklāstītās metodoloģijas kļūdainu piemērošanu.

Par pirmo pamatu par acīmredzamu kļūdu tiesību piemērošanā, samērīguma un “non bis in idem” principu, kā arī tiesību uz aizstāvību principa pārkāpumu un pretrunām ar Komisijas iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksi

Lietas dalībnieku argumenti

- 57 Pirmkārt, prasītājas apgalvo, ka tā kā nebija nepieciešams piemērot palielinājuma koeficientu, lai garantētu, ka tās nākotnē ievēros Kopienu tiesības, Komisija bija pārkāpusi samērīguma principu.
- 58 Tās norāda, ka Komisijai pirms palielinājuma koeficienta piemērošanas, lai nodrošinātu naudas sodam preventīvu iedarbību, ir jāizvērtē, vai ir risks, ka šāda palielinājuma neesamības gadījumā pārkāpuma autors atkārtoti pārkāps konkurences tiesības. Konkrētajā gadījumā nekas ne paziņojumā par iebildumiem, ne Lēmumā nelika domāt, ka prasītāju gadījumā bija šāds risks. Tieši otrādi — Komisija pati esot atzinusi gan paziņojumā par iebildumiem, gan Lēmumā (95. apsvērums), ka “*Nintendo* [bija] arī uzsācis to, kas, šķiet, ir ticami pasākumi, lai nākotnē garantētu Kopienu tiesību ievērošanu”. Prasītājas šajā ziņā atgādina, ka tās istenoja vairākus pasākumus, proti, labprātīgi atzinās [pārkāpumā] un labprātīgi pārtrauca pārkāpumu 1997. gada decembrī, pilnā mērā sadarbojās ar Komisiju, samaksāja kompensāciju trešajām personām, ar saviem izplatītājiem noslēdza neekskluzīvus izplatīšanas līgumus un globālā mērogā ieviesa programmu, lai nodrošinātu atbilstību konkurences tiesībām.
- 59 Attiecībā uz Komisijas savā iebildumu rakstā veikto iedalījumu starp vispārējo un specifisko preventīvo iedarbību un argumentu, ka palielinājuma koeficienta piemērošanu var attaisnot saistībā ar pirmo [vispārējo preventīvo iedarbību], prasītājas replikā atbild, ka šāds arguments ir pretējs gan pamatnostādņēm, gan Komisijas iepriekšējai praksei. Tādējādi Komisijas minētajā tā sauktajā lietā “Siltumizolācijas caurules” paša koeficienta mērķis esot bijis ierobežot jebkādu *ABB Asea Brown Boveri Ltd* (turpmāk tekstā — “*ABB*”) (Komisijas 1998. gada 21. oktobra lēmums 1999/60/EK par [EKL 81.] panta piemērošanas procedūru (IV/35.691/E-4 — Siltumizolācijas caurules)

(OV 1999, L 24, 1. lpp.), 168. apsvērum) īstenotu recidīvu. Turklāt pretēji tam, ko norāda Komisija, šī lieta neradot atbilstošu precedentu, kas atbalstītu koeficienta piemērošanu uzņēmumam, kurš bija pieņēmis programmu, lai nodrošinātu atbilstību konkurences tiesībām tiktāl, ciktāl Komisija esot tieši apšaubījusi *ABB* iepriekš pastāvējušo programmu efektivitāti (iepriekš minētais lēmums “Siltumizolācijas caurules”, 172. apsvērum).

60 Otrkārt, prasītājas norāda, ka pirmo reizi lietā, kas paredz vertikāla rakstura ierobežojumus, piemērojot palielinājuma koeficientu preventīvas iedarbības nodrošināšanai, Komisija esot atkāpusies no tās iepriekšējās prakses.

61 Šajā ziņā prasītājas atgādina, ka, lai konkrētajā lietā attaisnotu palielinājuma koeficienta piemērošanu naudas soda preventīvās iedarbības nodrošināšanai, Komisija ir pamatojusies, pirmkārt, uz *Nintendo* lielumu un, otrkārt, uz tā ražotāja statusu. Iepriekšējās lietās par vertikālajiem pārkāpumiem ražotājiem nekāds faktors preventīvās iedarbības nodrošināšanai neesot ticis piemērots, lai gan katrā no šīm lietām minētajiem ražotājiem tika uzlikts naudas sods un sodītie uzņēmumi esot bijuši, ar vienu izņēmumu, vairākas reizes lielāki par prasītāju. Tā tas esot bijis tā sauktajās “Volkswagen I” un “Volkswagen II”, “Mercedes Benz” un “Opel” (attiecīgi Komisijas 1998. gada 28. janvāra lēmums 98/273/EK par [EKL 81.] panta piemērošanas procedūru (IV/35.733 — *VW*) (OV L 124, 60. lpp.); Komisijas 2001. gada 29. jūnija lēmums 2001/711/EK procedūrā, ko paredz [EKL] 81. pants (Lieta COMP/F-2/36.693 — *Volkswagen*) (OV L 262, 14. lpp.); Komisijas 2001. gada 10. oktobra lēmums 2002/758/EK par [EKL] 81. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/36.264 — *Mercedes-Benz*) (OV 2002, L 257, 1. lpp.) un Komisijas 2000. gada 20. septembra lēmums 2001/146/EK par [EKL] 81. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/36.653 — *Opel*) (OV 2001, L 59, 1. lpp.)) lietās. Turklāt neviens no šajās lietās iesaistītajiem uzņēmumiem neesot labprātīgi pārtraucis savus pārkāpumus vai neesot sadarbojies ar Komisiju jebkādā veidā. Konkrēti šie uzņēmumi esot pat izdarījuši recidīvu.

62 Atbildot uz Komisijas apgalvojumu, ka palielinājuma koeficients preventīvas iedarbības nodrošināšanai esot jāpiemēro tikai lietās, kurās tiekot sodītas vairākas puses, prasītājas

norāda, ka izmantotie elementi, lai konkrētajā gadījumā attaisnotu šāda koeficienta piemērošanu, proti, *Nintendo* lielums un ražotāja statuss, ir kopīgi lietās, kurās ir gan viena, gan vairākas puses. Komisijas proponētā pieeja tādējādi esot iracionāla un diskriminējoša.

63 Saistībā ar Komisijas argumentu par to, ka palielinājuma koeficienta izmantošana preventīvas iedarbības nodrošināšanai ir attaisnojama ar vajadzību noteikt zemu sākotnējā naudas soda summu, lai neciestu citas puses, it īpaši mazie izplatītāji, prasītājas atbild, ka Lēmumā netika noteikta nekāda tieša juridiskā vai matemātiskā saikne starp summu, kas saistībā ar pārkāpuma smagumu noteikta *Nintendo*, un summu, kas saistībā ar pārkāpuma smagumu noteikta izplatītājiem. Katrā ziņā Komisijai neesot bijis pienākuma palielināt summu, kas tika noteikta saistībā ar pārkāpuma smagumu mazajiem izplatītājiem tikai tā vienkāršā un vienīgā iemesla dēļ, ka tā bija noteikusi augstāku summu *Nintendo*.

64 Treškārt, prasītājas apgalvo, ka, Lēmuma 395. apsvērumā ņemot vērā *Nintendo* kā attiecīgo izstrādājumu ražotāja statusu, lai piemērotu palielinājuma koeficientu preventīvas iedarbības nodrošināšanai, Komisija esot pamatojusies uz nebūtisku elementu, tādējādi turklāt pieļaujot acimredzamu kļūdu tiesību piemērošanā.

65 Šajā jautājumā Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique diffusion française* u.c./Komisija (*Recueil*, 1825. lpp., 75. punkts) neradot atbilstošu precedentu. Faktiski Tiesa šajā spriedumā nenorādot, ka tikai vienkāršs fakts, ka uzņēmums esot ražotājs, pats par sevi attaisno naudas soda summas palielināšanu. Tiesa esot noteikusi, ka naudas soda summu noteikšanai vērā ņemamais atbilstošais elements ir loma, kāda pārkāpumā ir bijusi ražotājam, nevis fakts, ka [uzņēmums] ir ražotājs. Turklāt šī sprieduma 75. punkts, uz ko norāda Komisija, neattiecoties uz naudas soda summas noteikšanu, bet gan noskaidrojamo jautājumu par to, vai ražotājs bija piedalījies vertikālā pārkāpumā ar saviem izplatītājiem.

- 66 Kā norāda prasītājas, katrā ziņā tādēļ vien, ka *Nintendo* ir attiecīgo izstrādājumu ražotājs, nevar uzskatīt, ka tas vēlāk konkurences tiesības varētu pārkāpt vairāk nekā citas puses.
- 67 Prasītājas, ceturtkārt, uzskata, ka Komisija bija pārkāpusi *non bis in idem* principu, ņemot vērā *Nintendo* ražotāja statusu ne tikai palielinājuma noteikšanai preventīvas iedarbības nodrošināšanai, bet arī saistībā ar atbildību pastipriņošiem apstākļiem par *Nintendo* veikto pārkāpumu aizsācēja un iniciatora lomu. Tās norāda, ka vertikālu pārkāpumu gadījumos praksē ražotāja un [pārkāpumu] aizsācēja lomas pārklājas. Ražotājs ieņemot centrālo vietu tiktāl, ciktāl tas nozīmējis izplatītājus, apstiprinot nosacījumus, kurus ievērojot izplatītāji saņem piegādes un uztur pastāvīgus komerciālos kontaktus ar katru no tiem. Ikkatram ražotājam, kas iesaistīts vertikālā pārkāpumā, kurā piedalās arī tā izplatītāji, esot galvenā nozīme.
- 68 Prasītājas, piektkārt, norāda, ka Komisija ir pārkāpusi to tiesības uz aizstāvību, paziņojumā par iebildumiem neminot par savu nodomu piemērot palielinājuma koeficientu preventīvās iedarbības nodrošināšanai. Tās it īpaši norāda, ka lietā "Siltumizolācijas caurules" Komisija esot īpaši informējusi *ABB*, ka tā esot izvērtējusi vajadzību garantēt naudas sodam preventīvu iedarbību (Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-31/99 *ABB Asea Brown Boveri*/Komisija, *Recueil*, II-1881. lpp., 64. un 83. punkts).
- 69 Komisija apstrīd visus prasītāju izvirzītos iebildumus.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 70 Jāatgādina, ka Komisijas pilnvaras uzlikt naudas sodus uzņēmumiem, kas ar nodomu vai neuzmanības dēļ pārkāpj EKL 81. panta 1. punkta vai EKL 82. panta prasības, ir viens no Komisijai piešķirtajiem līdzekļiem, kas nepieciešami, lai tā varētu izpildīt pienākumu

veikt uzraudzību, ko tai paredz Kopienų tiesības. Šis uzdevums ietver pienākumu īstenot vispārēju politiku, kuras mērķis ir Līgumā saistībā ar konkurenci noteikto principu piemērošana, un sekmēt to, lai uzņēmumu rīcība atbilstu šiem principiem (iepriekš 65. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Musique diffusion française* u.c./Komisija, 105. punkts, un Pirmās instances tiesas 2006. gada 27. septembra spriedums lietā T-43/02 *Jungbunzlauer*/Komisija, Krājums, II-3435. lpp., 297. punkts).

71 No tā izriet, ka Komisijai ir pilnvaras noteikt naudas soda summas līmeni, lai pastiprinātu tā preventīvo iedarbību gadījumā, ja viena veida pārkāpumi joprojām tiek izdarīti relatīvi bieži — kaut arī to prettiesiskums ticis konstatēts paralēli debatēm par Kopienų politiku konkurences jomā —, ievērojot peļņu, ko no tiem varētu iegūt daži konkrētie uzņēmumi (iepriekš 65. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Musique diffusion française* u.c./Komisija, 108. punkts, un iepriekš 70. punktā minētais spriedums lietā *Jungbunzlauer*/Komisija, 298. punkts). Tā kā preventīvās iedarbības mērķis ir vērsts uz uzņēmumu pārraudzīšanu Kopienā vai EEZ, preventīvās iedarbības faktoru novērtē, ņemot vērā daudzus elementus, nevis tikai attiecīgā uzņēmuma īpašo situāciju (Tiesas 2006. gada 29. jūnija spriedums lietā C-289/04 P *Showa Denko*/Komisija, Krājums, I-5859. lpp., 23. punkts; skat. šai sakarā arī iepriekš 70. punktā minēto spriedumu lietā *Jungbunzlauer*/Komisija, 300. punkts).

72 Tāpat Komisijai nekas neliek gadījumā, kad tā novērtē vajadzību palielināt naudas soda summas, lai nodrošinātu to preventīvo iedarbību, veikt izvērtējumu iespējamībai, ka attiecīgie uzņēmumi izdarīs recidīvu (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-101/05 un T-111/05 *BASF* un *UCB*/Komisija, Krājums, II-4949. lpp., 47. punkts).

73 Konkrētajā gadījumā prasītājas tādējādi nevar pretendēt uz to, ka Komisija būtu pārkāpusi samērīguma principu tāpēc, ka tai būtu tiesības palielināt naudas soda summu tā preventīvās iedarbības nodrošināšanai tikai tad, ja būtu risks, ka attiecīgais uzņēmums atkārtoti pārkāps konkurences jomas normas. Kā to bija uzsvērusi Komisija, preventīvās iedarbības noteikšana neaptver tikai uzņēmumus, kas tieši paredzēti

lēmumā par naudas soda uzlikšanu. Tāpat līdzīga lieluma uzņēmumi, kuru rīcībā ir analogs līdzekļu daudzums, ir jānodrošina atturēties no dalības līdzīgas konkurences tiesību pārkāpumos.

- 74 Prasītāju īstenotie preventīvie pasākumi, kuros it īpaši ietilpst programma, lai panāktu atbilstību Kopienas konkurences tiesībām, to sadarbība administratīvā procesa laikā, ka arī kompensācijas, ko tās piedāvājušas trešajām personām, neietekmē izdarītā pārkāpuma esamību un nav jāņem vērā pārkāpuma smaguma novērtēšanas stadijā. Šos apstākļus atbilstošā gadījumā var ņemt vērā, izvērtējot atbildību mikstinošu apstākļu esamību.
- 75 Attiecībā uz iebildumu par to, ka Komisija esot atkāpusies no savas iepriekšējās politikas par to, ka nekāds palielinājums preventīvai iedarbībai līdz šim neesot jāpiemēro attiecība uz naudas sodu, kas uzlikts par dalību vertikālā pārkāpumā, ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai Komisijas iepriekšējā lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā naudas sodu tiesiskais regulējums konkurences jomā un lēmumi, kas attiecas uz citām lietām, ir tikai orientējoši, nosakot, vai ir diskriminācija, jo nav lielas varbūtības, ka lietas faktiskie apstākļi, piemēram, attiecīgais tirgus, preces, valstis, uzņēmumi un laika posmi, būtu identiski (Tiesas 2006. gada 21. septembra spriedums lietā *C-167/04 P JCB Service/Komisija*, Krājums, I-8935. lpp., 201. un 205. punkts, un 2007. gada 7. jūnija spriedums lietā *C-76/06 P Britannia Alloys & Chemicals/Komisija*, Krājums, I-4405. lpp., 60. punkts).
- 76 Turklāt ir jāuzsver, ka šiem uzņēmumiem tādējādi ir jāņem vērā iespēja, ka Komisija jebkurā brīdī var nolemt palielināt naudas sodu apmēru salīdzinājumā ar tiem, kuri piemēroti iepriekš (iepriekš 75. punktā minētais spriedums lietā *Britannia Alloys & Chemicals/Komisija*, 61. punkts).
- 77 No tā izriet, ka iebildums par atbilstības trūkumu ar Komisijas agrāk īstenoto praksi ir jānoraida.

- 78 Attiecībā uz apgalvojumu, atbilstoši kuram Komisija esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā saistībā ar palielinājumu preventīvas iedarbības nodrošināšanai, pamatojoties uz faktu, ka *Nintendo* bija attiecīgo izstrādājumu ražotājs, jāatzīst, ka tas vairs nav operatīvs.
- 79 Faktiski, kaut arī ir tiesa, ka uzņēmuma lielums vispārēji ir elements, kas ir jāņem vērā, nosakot naudas soda summu, nav noliedzams, ka, lai nodrošinātu naudas sodam pietiekošu preventīvo iedarbību, var tikt ņemti vērā citi elementi. Šajā ziņā izstrādājumu ražotāja statuss vertikāla rakstura pārkāpuma gadījumos, tāpat kā uzņēmuma lielumu, var attiekties uz elementu, kas raksturo tā faktisko spēju radīt nozīmīgu kaitējumu konkurencei. Faktiski šādos gadījumos attiecīgo izstrādājumu ražotājam, kas ieņem centrālo vietu attiecīgo izstrādājumu izplatīšanas sistēmā, ir jāizrāda pastiprināta piesardzība un jānodrošina, ka tas, noslēdzot izplatīšanas līgumus, ievēro konkurences tiesības.
- 80 Tā rezultātā, nosakot naudas soda summu tādā līmenī, kas tai nodrošina pietiekošu preventīvo iedarbību, Komisija var — neizdarot acīmredzamu kļūdu vērtējumā — ņemt vērā faktu, ka *Nintendo* ieņēma unikālu vietu strīdīgajā izplatīšanas sistēmā, ievērojot tā ražotāja statusu.
- 81 Lai šo novērtējumu padarītu par neoperacionālu, prasītājas nevar apgalvot, ka attiecīgo izstrādājumu ražotājam nav vairāk noslieču vēlāk pārkāpt konkurences tiesības kā citiem uzņēmumiem. Faktiski, kā tas jau tika atgādināts iepriekš 72. punktā, naudas soda palielinājumam tā preventīvai iedarbībai nav saiknes ar iespēju, ka attiecīgie uzņēmumi pieļaus recidīvu.

- 82 Kas attiecas uz prasītāju apgalvojumu, atbilstoši kuram Komisija pārkāpusi *non bis in idem* principu, ņemot vērā tās ražotāja statusu ne tikai saistībā ar palielinājumu preventīvas iedarbības nodrošināšanai, bet arī saistībā ar atbildību pastiprinošiem apstākļiem, vispirms ir jākonstatē, ka šis princips konkrētajā gadījumā nav piemērots. Šis princips aizliedz piemērot sodu vienai un tai pašai personai vairāk nekā vienu reizi par to pašu prettiesisko rīcību (Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 338. punkts). Prasītājas nekādi nav sodītas divas reizes par to pašu rīcību.
- 83 Vispirms pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, Komisija ņēma vērā saistībā ar atbildību pastiprinošiem apstākļiem nevis apstākli, ka *Nintendo* bija attiecīgo izstrādājumu ražotāja, kas ir objektīva rakstura elements, bet faktu, ka tā bija bijusi pārkāpuma aizsācēja un pamudinātāja, kas saistās ar subjektīvo elementu, kas paredz kvalificēt tās lomu attiecīgajā pārkāpumā. Lai atspēkotu šādu secinājumu, nevar apgalvot, ka saistībā ar vertikāla rakstura pārkāpumu aizsācēja lomu noteikti īstenos attiecīgo izstrādājumu ražotājs. Faktiski nekas neļauj izslēgt, ka vertikāla rakstura pārkāpumu varētu īstenot uzņēmums, kas ir tikai attiecīgo preču izplatītājs, nevis ražotājs.
- 84 Visbeidzot, attiecībā uz iebildumu par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu tiktāl, ciktāl Komisija neesot norādījusi paziņojumā par iebildumiem uz savu nodomu palielināt prasītājām noteiktos naudas sodus, lai tiem nodrošinātu pietiekošu preventīvo iedarbību, ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, tā kā Komisija savā paziņojumā par iebildumiem bija tieši norādījusi, ka tā izvērtēs, vai būtu jānosaka attiecīgajiem uzņēmumiem naudas sods, un ka tā norādīja galvenos faktus un tiesiskos elementus, kas varētu radīt pamatu naudas sodam, tādi kā iespējamā pārkāpuma smagums un ilgums, un fakts, vai pārkāpums izdarīts tīši vai aiz neuzmanības, tā ir izpildījusi savu pienākumu ievērot uzņēmuma tiesības tikt uzklusītam. Šādi rīkojoties, Komisija ir sniegusi nepieciešamos elementus, kas vajadzīgi ne tikai savai aizstāvībai pret pārkāpuma konstatāciju, bet arī pret naudas soda noteikšanas faktu (Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-23/99 *LR AF 1998*/Komisija, *Recueil*, II-1705. lpp., 199. punkts; šai sakarā skat. arī iepriekš 65. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Musique française* u.c./Komisija, 21. punkts).

- 85 No tā izriet, ka tiktāl, ciktāl tas attiecas uz naudas soda summas noteikšanu, attiecīgo uzņēmumu tiesības uz aizstāvību Komisija garantē ar iespēju iesniegt savus apsvērumus par pārmesto faktu ilgumu, smagumu un pret konkurenci vērsto raksturu. Turklāt uzņēmumiem attiecībā uz naudas soda summas noteikšanu ir arī vēl papildu garantija tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa īsteno neierobežotu kompetenci un tostarp var atbilstoši Regulas Nr. 17 17. pantam atcelt vai samazināt naudas sodu (iepriekš 84. punktā minētais spriedums lietā *LR AF 1998/Komisija*, 200. punkts).
- 86 Konkrētajā gadījumā paziņojumā par iebildumiem Komisija skaidri norādīja galvenos elementus, kurus tā paredzēja ņemt vērā naudas soda summas noteikšanai, proti, elementus, kas paredzēja ne tikai pārkāpuma ilgumu un smagumu (paziņojuma par iebildumiem 353.–360. punkts), bet arī citus parametrus (paziņojuma par iebildumiem 361. punkts).
- 87 Fakts, ka Komisija nebija minējusi par iespēju piemērot palielinājuma koeficientu, lai prasītājam noteiktajiem naudas sodiem garantētu preventīvu iedarbību, nevar būt to tiesību uz aizstāvību pārkāpums. Faktiski atbilstoši pamatnostādņem naudas sodu preventīvas iedarbības piemērojamība izveido vienu no elementiem, pēc kuriem nosaka pārkāpumu smagumu (Tiesas 1997. gada 17. jūlija spriedums lietā *C-219/95 P Ferriere Nord/Komisija*, *Recueil*, I-4411. lpp., 33. punkts, un iepriekš 72. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *BASF un UCB/Komisija*, 45. punkts). Nevar no Komisijas prasīt, lai tā vēl detalizētāk norādītu visus elementus, kurus tā paredz ņemt vērā naudas soda summas noteikšanai paziņojuma par iebildumiem stadijā.
- 88 Tādējādi iebildums par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu tāpat ir jānoraida.
- 89 Ievērojot visu iepriekš minēto, šis pamats nav pieņemams.

Par otro pamatu par vienlīdzīgas attieksmes principa un pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu, kā arī pamatnostādnēs izklāstītās metodoloģijas kļūdainu piemērošanu

Lietas dalībnieku argumenti

- 90 Pirmkārt, prasītājas apgalvo, ka, piemērojot palielinājuma koeficientu 3 naudas soda sākotnējai summai, lai tai nodrošinātu preventīvu iedarbību, Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu. Faktiski naudas soda summai, kas prasītājām noteikta preventīvās iedarbības nodrošināšanai, piemērotajam palielinājuma koeficientam vajadzēja būt identiskam vai tuvam koeficientam 1,25, kas piemērots *John Menzies*, jo *Nintendo* apgrozījuma nozīmē ir vairāk nekā 20 reizes mazāks par *Itochu*, bet tikai divas reizes lielāks par *John Menzies*. Konkrētajā gadījumā prasītājām noteiktā naudas soda palielinājums preventīvās iedarbības nodrošināšanai proporcionāli bija tāds pats kā *Itochu* piemērotais un astoņas reizes augstāks nekā *John Menzies* piemērotais. Absolūtos skaitļos šis palielinājums bija 57 reizes lielāks nekā *John Menzies* piemērotais palielinājums.
- 91 Otrkārt, prasītājas norāda, ka palielinājuma koeficienta piemērošana preventīvas iedarbības nodrošināšanai radīja kopējās tām noteiktā naudas soda summas palielinājumu 99,6 miljonu euro apmērā. Šajā ziņā prasītājas norāda, ka, nepaskaidrojot, kādu iemeslu dēļ tām ir jāpiemēro palielinājuma koeficients 3 un kāpēc šāds palielinājums bija nepieciešams gadījumā, kad attiecībā uz *John Menzies* par pietiekošu tika atzīts palielinājums 1,73 miljonu euro apmērā, Komisija nav izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu.
- 92 Atbildot uz Komisijas argumentu, atbilstoši kuram atšķirība starp prasītājām noteiktā naudas soda preventīvās iedarbības nodrošināšanai palielinājumu un to, kas noteikts *John Menzies*, ir izskaidrojams ar faktu, ka *Nintendo* bija attiecīgo izstrādājumu ražotājs, prasītājas precizē, ka naudas soda preventīvās iedarbības nodrošināšanai palielinājums nevar tikt pamatots ar uzņēmuma atrašanās vietu ekonomiskajā ķēdē, bet gan ar vajadzību nākotnē garantēt konkurences tiesību ievērošanu.

- 93 Visbeidzot, prasītājas norāda, ka Komisija nav ievērojusi pamatnostādnes, piemērojot palielinājuma koeficientu preventīvās iedarbības nodrošināšanai naudas soda noteikšanas otrajā fāzē. Tās uzskata, ka Komisijai naudas soda pietiekošā preventīvā iedarbība ir jāpārbauda tikai attiecībā pret naudas soda galējo summu, proti, pēc palielinājuma saistībā ar pārkāpuma ilgumu un atbildību pastiprinošiem apstākļiem.
- 94 Komisija prasa, lai noraida visus prasītāju izvirzītos iebildumus.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 95 Pirmkārt, attiecībā uz apgalvojumu, atbilstoši kuram Komisija pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, jo piemērotajam palielinājuma koeficientam vajadzēja būt vienādam ar to, kāds tika piemērots *John Menzies*, proti, faktoram 1,25 un nevis 3, ir jāatgādina, ka atbilstoši vienlīdzīgas attieksmes principam Komisija nevar līdzīgas situācijas izskatīt dažādi vai dažādas situācijas izskatīt vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatota (skat. Pirmās instances tiesas 2005. gada 25. oktobra spriedumu lietā T-38/02 *Groupe Danone*/Komisija, Krājums, II-4407. lpp., 453. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 96 Jākonstatē, ka *Nintendo* un *John Menzies* ir tālu no tā, lai to situāciju uzlūkotu kā līdzīgu: ne vien to daļas attiecīgo izstrādājumu pārdošanā (attiecīgi [*konfidenciāli*]¹ % un [*konfidenciāli*] %) bija ļoti atšķirīgas, bet arī to pozīcijas izplatīšanas sistēmā (attiecīgi ražotājs un liels ekskluzīvais izplatītājs) nav līdzīgas. Lai nodrošinātu naudas sodiem preventīvu iedarbību, Komisija tādējādi nav pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu.

1 — Konfidenciālie dati aizklāti.

- 97 Attiecībā uz iebildumu par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu pietiek atgādināt, ka attiecībā uz prasībām lēmumu, kas pieņemti naudas sodu jomā, pamatošanai (skat. iepriekš 53. punktu) un, ņemot vērā tā 392.–396. apsvērumu, Lēmumā nav nekāda pārkāpuma saistībā ar pamatojuma nesniegšanu par noteiktā naudas soda preventīvo iedarbību.
- 98 Visbeidzot, apgalvojums, ka Komisija pārkāpusi pamatnostādnes tiktāl, ciktāl palielinājums preventīvas iedarbības nodrošināšanai esot bijis jāpiemēro naudas soda summas noteikšanas beigu stadijā, nevar turpmāk tikt pieņemts.
- 99 Šis iebildums ir radies no kļūdainas pamatnostādņu izpratnes. Faktiski pamatnostādnes ir norādīts uz preventīvas iedarbības mērķi 1.A punktā, atbilstoši kuram “ir [...] nepieciešams [...] noteikt naudas soda summu tādā līmenī, kas tai nodrošina pietiekoši preventīvu raksturu”. Kā jau Pirmās instances tiesa to ir precizējusi, vajadzība nodrošināt tādu iedarbību ir vispārēja prasība, kura Komisijai jāievēro visā naudas soda summas noteikšanas procesā, un obligāti nenozīmē, ka šī noteikšana veicama konkrētā stadijā, kas paredzēta vispārējam visu atbilstošo apstākļu novērtējumam šī mērķa sasniegšanai (šajā sakarā skat. iepriekš 72. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *BASF* un *UCB*/Komisija, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 100 No šo elementu kopuma izriet, ka pamati, kas vērsti pret sākumsummas noteikšanu, ievērojot [pārkāpuma] smagumu, ir jānoraida.

3. Par naudas soda sākumsummas palielinājumu saistībā ar pārkāpuma ilgumu

- 101 Savā prasībā prasītājas pret naudas soda palielinājumu sakarā ar tā ilgumu izvirzīja divus pamatus saistībā ar, pirmkārt, acīmredzamu kļūdu vērtējumā, kļūdu tiesību

piemērošanā un pamatojuma nesniegšanu tiktāl, ciktāl Komisija esot palielinājusi naudas sodu par 10 % par katru dalības pārkāpumā gadu, un, otrkārt, kļūdu tiesību piemērošanā sakarā ar naudas soda palielinājumu par dalības pārkāpumā pirmo gadu.

- 102 Tā kā prasītājas ir paziņojušas, ka atsakās no otrā pamata (skat. iepriekš 26. punktu), turpmāk tiks izvērtēts tikai pirmais pamats.

Lietas dalībnieku argumenti

- 103 Pirmkārt, prasītājas norāda, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā un kļūdu tiesību piemērošanā, piemērojot maksimālo 10 % palielinājumu par katru pilno dalības pārkāpumā gadu, proti, kopējo palielinājumu 65 % apmērā.
- 104 Prasītājas norāda, ka šāda pieeja būtu piemērota tikai tad, ja pārkāpuma smagums būtu bijis vienāds katrā gadā. Konkrētajā gadījumā tā neesot bijis. Faktiski no Lēmuma izriet, ka pārkāpuma intensitāte, iedarbība un ģeogrāfiskais plašums laika gaitā esot izvērsies. Pārkāpums esot bijis mazāk smags četru gadu un trīs mēnešu laika periodā no 1991. gada janvāra līdz 1995. gada martam, nekā tas bija divu gadu un astoņu mēnešu laika periodā no 1995. gada aprīļa līdz 1997. gada decembrim. Turklāt Komisija neesot ņēmusi vērā prasītāju šajā ziņā izteiktu lūgumu savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem.
- 105 Prasītājas arī norāda, ka, piemērojot maksimālo palielinājumu 10 % apmērā par katru pilno dalības pārkāpumā gadu, Komisija esot atkāpusies no tās līdz šim piekoptās prakses attiecībā uz naudas soda noteikšanu par ilglaicīgiem vertikāliem pārkāpumiem, kas ir prakse, atbilstoši kurai šāds palielinājums tiek piemērots tikai par tiem gadiem, kuru laikā pārkāpums ir bijis vissmagākais. Piemēram, lietā *Volkswagen I* Komisija esot

piemērojusi maksimālo palielinājumu 10 % apmērā tikai par četriem gadiem, kuru laikā pārkāpums bija vissmagākais, lai gan pārkāpums, kurš kopumā ilga desmit gadus, bija ietekmējis paralēlo tirdzniecību visā šajā laika posmā.

106 Otrkārt, Komisija neesot motivējusi vai arī nav pietiekoši juridiski pamatoti motivējusi atkāpšanos, ko tā tādējādi ir veikusi, no savas iepriekšējās politikas un prakses.

107 Treškārt, atbildot uz Komisijas paskaidrojumu, atbilstoši kuram maksimālais palielinājums 10 % apmērā bija pamatots ar pārkāpuma ļoti smago būtību visās tā īstenošanas stadijās, prasītājas uzsver, ka atbilstoši pamatnostādņem ļoti smagā pārkāpuma būtība ir jāņem vērā tikai brīdī, kad tiek noteikta sākumsumma saistībā ar pārkāpuma smagumu (pamatnostādņu 1.A punkts).

108 Visbeidzot, saistībā ar Komisijas argumentāciju, atbilstoši kurai maksimālais palielinājums saistībā ar [pārkāpuma] ilgumu bija nepieciešams, lai kompensētu relatīvi nelielo summu saistībā ar [pārkāpuma] smagumu, prasītājas atbild, ka šāda argumentācija esot pretēja pamatnostādņem un radot trīskāršu [pārkāpuma] smaguma ņemšanu vērā, kas izriet, pirmkārt, no sākumsummas 23 miljonu euro apmērā noteikšanas saistībā ar tā smagumu, otrkārt, palielinājuma koeficienta piemērošanas preventīvās iedarbības nodrošināšanai, bet kas — kā norāda Komisija — attiecoties arī uz [pārkāpuma] smagumu, un, treškārt, no šī maksimālā palielinājuma 10 % apmērā piemērošanas saistībā ar [pārkāpuma] ilgumu, lai kompensētu sākotnēji pārāk zemu noteikto summu.

109 Komisija apstrīd visu šo argumentu pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 110 Atbilstoši pamatnostādņu 1.B punktam Komisijai attiecībā uz ilglaicīgiem pārkāpumiem (vairāk nekā piecus gadus) ir iespēja palielināt summu, kas noteikta par pārkāpuma smagumu, tādā apmērā, kas var sasniegt līdz 10 % par gadu, kurā noticis pārkāpums.
- 111 Konkrētajā gadījumā Komisija Lēmuma 397. apsvērumā konstatēja, ka prasītājas bija piedalījušās pārkāpumā sešus gadus un 11 mēnešus, kas bija ilglaicīgs [pārkāpums] pamatnostādņu nozīmē, un palielināja naudas sodu sakarā ar tā ilgumu par 65 %. Šādi rīkojoties, Komisija bija ievērojusi noteikumus, ko tā sev bija noteikusi pamatnostādņēs. Turklāt šis palielinājums 65 % apmērā par pārkāpuma ilgumu konkrētajā gadījumā nav nepiemērots.
- 112 Tikai apstākļi, ka Komisija bija sev rezervējusi iespēju noteikt palielinājumu par pārkāpuma gadu līdz 10 %, nekādā veidā nerada pienākumu fiksēt šo procentu, ievērojot pārkāpuma intensitāti vai arī katra likumpārkāpēja atšķirīgo iesaistīšanās pakāpi.
- 113 Līdz ar to nevar atbalstīt apgalvojumu, ka — tā kā attiecīgajam pārkāpumam bija ļoti atšķirīga intensitāte un smagums — Komisijai bija pienākums piemērot krietni zemāku palielinājuma procentu vismaz par attiecīgā laika posma vienu daļu. Faktiski naudas soda palielinājums sakarā ar tā ilgumu nav ierobežots ar gadījumu, kad pastāvētu tieša saikne starp [pārkāpuma] ilgumu un radītajiem zaudējumiem, kas nodarīti konkurences tiesībās paredzētajiem Kopienu mērķiem (Pirmās instances tiesas 2001. gada 12. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-202/98, T-204/98 un T-207/98 *Tate & Lyle u.c./Komisija*, *Recueil*, II-2035. lpp., 106. punkts, un 2003. gada 30. septembra spriedums lietā T-203/01 *Michelin/Komisija*, *Recueil*, II-4071. lpp., 278. punkts).

- 114 Pretēji tam, ko norāda prasītājas, Komisija savos iebildumos neko nav minējusi par to, ka naudas soda maksimālais palielinājums sakarā ar tā ilgumu bija nepieciešams, lai kompensētu salīdzinoši zemo summu, kas noteikta saistībā ar [pārkāpuma] smagumu, bet gan tikai to, ka tā bija ņēmusi vērā pārkāpuma intensitātes svārstības, nosakot naudas soda saistībā ar tā smagumu sākumsummu.
- 115 Saistībā ar prasītāju veikto atsauci uz Komisijas iepriekš pieņemtiem lēmumiem, it īpaši lietā *Volkswagen I*, ir jāatgādina, ka Komisijas iepriekšējo lēmumu pieņemšanas prakse nevar būt par atbilstošajām tiesību normām konkurences jomā (skat. iepriekš 75. punktā minēto judikatūru).
- 116 Šādos apstākļos Komisijai nav pienākuma paskaidrot, kāpēc palielinājuma apmērs sakarā ar pārkāpuma ilgumu, kas tika piemērots konkrētajā gadījumā, bija atšķirīgs no tā, par ko tika nolemts tās iepriekšējos lēmumos. Komisija šajā ziņā nav pārkāpusi pienākumu norādīt pamatojumu, kas tai ir saistošs atbilstoši EKL 253. pantam.
- 117 No šo apsvērumu kopuma izriet, ka pamats par naudas soda sākumsummas palielinājumu saistībā ar pārkāpuma ilgumu ir jānoraida kā nepamatots.

4. Par prasītājām noteiktā naudas soda pamatsummas palielinājumu sakarā ar atbildību pastiprinošiem apstākļiem

Par aizliegtās vienošanās aizsācēja un iniciatora lomas ņemšanu vērā

- 118 Prasītājas apstrīd to, ka Komisija tām piedēvē pārkāpuma aizsācēja un iniciatora lomu. Tās šajā ziņā izvirza divus pamatus par, pirmkārt, acīmredzamu kļūdu vērtējumā un

kļūdu tiesību piemērošanā un, otrkārt, pretrunām ar Komisijas iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksi, kā arī nediskriminācijas principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu.

Par pirmo pamatu par acīmredzamu kļūdu vērtējumā un kļūdu tiesību piemērošanā, prasītājam piedēvējot pārkāpuma aizsācēja un iniciatora lomu

— Lietas dalībnieku argumenti

¹¹⁹ Prasītājas apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, kā arī kļūdu tiesību piemērošanā, secinot, ka lomas, kas tām ir bijušas pārkāpumā, izveidojot atbildību pastipriņošus apstākļus un tā rezultātā palielinot naudas soda summu.

¹²⁰ Šajā ziņā tās vispirms atgādina, ka kontekstā ar vertikālu pārkāpumu ražotāja un aizsācēja lomas praksē sajaucas. Prasītājas turpinājumā precizē, ka — lai uzņēmuma loma radītu atbildību pastipriņošus apstākļus — ir nepieciešams, lai tā pārkāpumu vai uzņēmuma dalību šajā pārkāpumā padarītu par smagāku nekā tad, ja tas nebūtu piedalījies kā pārkāpuma aizsācējs.

¹²¹ Konkrētajā gadījumā nekas Lēmumā nenorāda, ka *Nintendo* esošā loma, no vienas puses, pārsniegtu tās lomas robežas, ko tā uzņēmusies kā ražotāja, un, no otras puses, pārkāpumu padarītu smagāku.

122 Precīzāk, fakti, kas apliecina *Nintendo* lomu kā aizliegtas vienošanās aizsācējam un iniciatorei, kā tie izklāstīti Lēmuma 228.–238. apsvērumā, norāda uz trīs veidu rīcību, proti, pārkāpuma “kontroli”, “ieviešanu” un “ievērošanu”. “Kontrole” attiecas uz paralēlās tirdzniecības kontroli, kurpretim “ievērošana” attiecoties uz faktu, ka *NOE* konkrētajā gadījumā meklēja citu *Nintendo* grupas sabiedrību atbalstu. Neviens no šīm rīcības kategorijām pārkāpumu vai *Nintendo* lomu tajā nepadara smagāku. Attiecībā uz pārkāpuma “ieviešanu” Lēmuma 237. apsvērumā minētie fakti, kas uz to attiecas, demonstrējot, ka *Nintendo* spēcīgi ietekmēja tās neatkarīgie izplatītāji. Šie fakti tādējādi norādot uz — vismaz daļēji — izplatītāju pieprasītu rīcību, nevis kā “galēju organizācijas un pārkāpuma ieviešanas gadījumu”, kā to savā iebildumu rakstā apgalvo Komisija.

123 Visbeidzot, savā replikā prasītājas uzsver, ka Komisija ir pamatojusies uz savu iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksi lietās, kas paredz aizliegtas horizontālās vienošanās. Šādi rikodamās, Komisija apstiprinot, ka pret prasītājam ir jāizturas tā, it kā tās būtu piedalījušās karteļa darbībā, kaut arī Komisija tām bija atteikusi gūt labumu no paziņojuma par sadarbību.

124 Komisija apstrīd visus prasītāju argumentus.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

125 Sākotnēji ir būtiski uzsvērt, ka tikla vadītāja lomas izvērtēšana ir atbilstoša judikatūrai un pamatnostādņēm.

126 Attiecībā uz judikatūru jānorāda, ka ir nospriests, ka gadījumā, ja pārkāpumu ir izdarījuši vairāki uzņēmumi, saistībā ar naudas soda summas noteikšanu ir jānovērtē [pārkāpuma] smagums, kas attiecināms uz katra no tiem daļību tajā (Tiesas 1975. gada

16. decembra spriedums apvienotajās lietās no 40/73 līdz 48/73, 50/73, no 54/73 līdz 56/73, 111/73, 113/73 un 114/73 *Suiker Unie* u.c./Komisija, *Recueil*, 1663. lpp., 623. punkts), kas it īpaši nozīmē, ka ir jāizvērtē to attiecīgās lomas pārkāpumā laikā, kad tie tajā piedalījās (šajā sakarā skat. Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4125. lpp., 150. punkts). No tā it īpaši izriet, ka “tikla vadītāja” loma, ko aizliegtajā nolīgumā uzņēmies viens vai vairāki uzņēmumi, ir jāņem vērā, nosakot naudas soda summu, jo uzņēmumiem, kam ir bijusi šāda loma, šī fakta dēļ ir īpaša atbildība salīdzinājumā ar pārējiem uzņēmumiem (šajā sakarā skat. Tiesas 1983. gada 8. novembra spriedumu apvienotajās lietās no 96/82 līdz 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 un 110/82 *IAZ International Belgium* u.c./Komisija, *Recueil*, 3369. lpp., 57. un 58. punkts, un 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-298/98 P *Finnboard*/Komisija, *Recueil*, I-10157. lpp., 45. punkts; Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-347/94 *Mayr-Melnhof*/Komisija, *Recueil*, II-1751. lpp., 291. punkts).

127 Attiecībā uz pamatnostādņēm tās saistībā ar atbildību pastiprinošiem apstākļiem to 2. punktā ir iekļauts neizsmeļošs saraksts ar apstākļiem, kuru rezultātā var tikt palielināta naudas soda pamatsumma, kas it īpaši ietver “pārkāpuma aizsācēja vai pamudinātāja lomu”.

128 Šajā gadījumā ir būtiski uzsvērt, ka Komisija ir norādījusi uz noteiktiem elementiem, lai izdarītu secinājumu, ka *Nintendo* ir bijis attiecīgā pārkāpuma aizsācējs un pamudinātājs (skat. Lēmuma 228.–238. un 406. apsvērumu). Komisija faktiski izklāstīja, ka *Nintendo* kontrolēja, ieviesa un nodrošināja noteikta skaita pasākumu ievērošanu, kas paredzēja ierobežot paralēlo tirdzniecību.

129 Jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatot, ka šie faktiskie apstākļi, kuru pastāvēšanu prasītājas nav apstrīdējušas, norādīja, ka *Nintendo* bija pārkāpuma aizsācējs un iniciators.

130 Pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, lai uzņēmumu kvalificētu par “aizsācēju” un lai palielinātu tam par Kopienas konkurences tiesību normu pārkāpumu noteikto naudas soda summu, netiek izvirzīta prasība pierādīt, ka minētā uzņēmuma lomas neesamības gadījumā izdarītie pārkāpumi būtu bijuši mazāk smagi, ar šādu argumentu netiek nošķirts pārkāpuma smaguma novērtējums absolūtā nozīmē un katra attiecīgā uzņēmuma dalības [pārkāpumā] attiecīgā smaguma izvērtējums kontekstā ar atbildību pastiprinošu un mīkstinošu apstākļu izvērtējumu.

131 Tāpat prasītājas nevar apgalvot, ka šāda pārkāpuma aizsācēja vai pamudinātāja loma var tikt konstatēta vienīgi horizontālo aizliegtu vienošanos gadījumā, nevis kontekstā ar vertikālajām aizliegtajām vienošanām, kā tas paredzēts konkrētajā gadījumā. Fakts, ka attiecībā uz šādiem ierobežojumiem šī loma parasti sajaucas ar ražotāja lomu, neizslēdz, ka naudas soda summas noteikšanas mērķim var ņemt vērā šādus atbildību pastiprinošus apstākļus.

132 Visbeidzot, attiecībā uz argumentu par secinājuma, ka *Nintendo* bija aizliegtās vienošanās aizsācējs, nesaderību ar Komisijas atteikumu piemērot paziņojumu par sadarbību, ir jākonstatē, ka prasītājas nav norādījušas, kādā veidā — kontekstā ar naudas soda summas noteikšanu — pastāvēja saikne starp šī paziņojuma piemērošanu un novērtējumu tam, vai ir atbildību pastiprinoši apstākļi attiecībā pret uzņēmumiem.

133 Ievērojot iepriekš norādīto, šis pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu par pretrunām ar Komisijas iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksi un nediskriminācijas principa, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

- ¹³⁴ Prasītājas norāda, ka, piemērojot naudas soda palielinājumu 50 % apmērā — ņemot vērā *Nintendo* kā pārkāpuma aizsācēja un iniciatora nozīmi —, Komisija esot atkāpusies no savas iepriekšējās prakses vertikālo pārkāpumu jomā. Šī atkāpe šajā ziņā esot būtiska, un tas radot nediskriminācijas principa pārkāpumu. Faktiski *Nintendo* loma neesot bijusi nozīmīgāka nekā attiecīgo ražotāju loma senākās lietās vertikālo vienošanos jomā; šajās lietās daudz mazāks palielinājums esot ticis noteikts par atbildību pastiprinošiem apstākļiem, tāds kā 20 % palielinājums lietā *Volkswagen I un II*.
- ¹³⁵ Turklāt Komisija šādu atkāpi salīdzinājumā ar savu iepriekšējo politiku un praksi neesot pamatojusi vai arī to ir izdarījusi juridiski nepilnīgi.
- ¹³⁶ Komisija noraida visus prasītāju izvirzītos argumentus.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

- ¹³⁷ Attiecībā uz iebildumu par to, ka Komisija esot atkāpusies no savas iepriekšējās prakses vertikālu pārkāpumu gadījumā, ir jāatgādina, ka Komisijas iepriekšējā lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā naudas sodu tiesiskais regulējums konkurences jomā (skat. iepriekš 75. punktā minēto judikatūru). No tā izriet, ka

iebildums par nediskriminācijas principa pārkāpumu, kas pamatots ar atšķirību starp konkrētajā gadījumā un citās lietās piemēroto palielinājumu, tāpat ir jānoraida.

138 Tāpat šādos apstākļos Komisijai nav jāizskaidro, kāpēc konkrētajā gadījumā piemērotā palielinājuma summa atšķirās no tās, kas tika piemērota tās iepriekšējos lēmumos. Katrā ziņā Lēmums (skat. 228.–238. un 406. apsvērumu) skaidri norāda elementus, kurus Komisija ņēma vērā, un arī atbilst prasībām, kādi izriet no judikatūras pamatojuma jomā (skat. iepriekš 53. punktu). Komisija tāpat nav pieļāvusi kļūdu saistībā ar pienākumu norādīt pamatojumu, kas tai ir saistošs atbilstoši EKL 253. pantam.

139 Tādējādi šis pamats ir jānoraida.

Par naudas soda summas, kas noteikta prasītājam par pārkāpuma izdarīšanu, palielinājumu

140 Papildus prasītājas norāda, ka Komisija nekad nav noteikusi tik augstu procentu likmi (25 %), ne arī tik nozīmīgas finanšu sankcijas (28,5 miljoni euro) saistībā ar atbildību pastiprinošiem apstākļiem par pārkāpuma izdarīšanu. Šāds palielinājums esot acīmredzami pārmērīgs, it īpaši salīdzinājumā ar sākumsummu 23 miljoni euro, kas noteikta saistībā ar pārkāpuma smagumu.

141 Komisija noraida visus šos apgalvojumus.

142 Pirmās instances tiesa atgādina, ka Komisijai kā atbildību pastipriņošu apstākli ir tiesības ņemt vērā faktu, ka uzņēmums ir turpinājis pārkāpuma izdarīšanu pēc izmeklēšanas uzsākšanas kā atbildību pastipriņošu apstākli, jo šāda rīcība liecina par aizliegtās vienošanās dalībnieku īpašu apņemšanos turpināt savu pārkāpumu, neņemot vērā risku, ka tiem var noteikt sankcijas (iepriekš 84. punktā minētais spriedums lietā *LR AF 1998/Komisija*, 369. punkts).

143 Konkrētajā gadījumā prasītājas neapstrīd pašu šāda palielinājuma principu, bet gan šāda palielinājuma apmēru.

144 *Nintendo* piemērotais naudas soda palielinājums 25 % apmērā saistībā ar pārkāpuma izdarīšanu konkrētajā gadījumā šķiet pamatots. Faktiski no Komisijas izklāstītajiem faktiem — kuru patiesums nekādi nav apstrīdēts — izriet, ka *NOE* un *NCL* turpināja savu nelikumīgo rīcību pēc tam, kad bija uzzinājušas par Komisijas veikto izmeklēšanu. Lēmuma 410. apsvērumā norādītie apsvērumi turklāt demonstrē, it īpaši *NOE* un *NCL* apņemšanos turpināt pārkāpumu 1996. un 1997. gada laikā, proti, gandrīz divus gadus pēc tam, kad tās uzzināja par izmeklēšanu, kas notika vēlākais 1995. gada jūnijā.

145 Šādos apstākļos Komisijai bija tiesības pārņemt prasītājam — [to kvalificējot] kā atbildību pastipriņošus apstākļus — par šo pārkāpumu turpināšanu un tā rezultātā palielināt tām noteiktā naudas soda summu par 25 %.

146 Tādēļ šis pamats ir jānoraida.

5. *Par prasītājām noteiktā naudas soda summas samazināšanu saistībā ar atbildību mikstinošiem apstākļiem*

- 147 Prasītājas norāda, ka to sadarbība un atbildību mikstinošo apstākļu kopums pelnot būtiski ievērojamāku tām uzliktā naudas soda samazinājumu nekā tām noteiktais 25 % samazinājums. Faktiski esot vairāki elementi, kuru dēļ būtu bijis jāpiemēro daudz ievērojamāks samazinājums, proti, konkrētajā gadījumā īstenotā paziņojuma par sadarbību piemērošana, vienlīdzīga attieksme salīdzinājumā ar *John Menzies*, prasītāju piedāvātās sadarbības taisnīga kvalifikācija, trešajām personām piešķirtās kompensācijas ņemšana vērā un prasītāju pieņemtā programma atbilstības ar konkurences tiesībām nodrošināšanai.

Par pirmo pamatu par kļūdu tiesību piemērošanā un acīmredzamu kļūdu vērtējumā sakarā ar Komisijas atteikšanos piemērot paziņojumu par sadarbību

Lietas dalībnieku argumenti

- 148 Prasītājas norāda, ka, atsakoties piemērot paziņojumu par sadarbību un šī fakta dēļ tām liedzot iespēju gūt labumu no maksimālā samazinājuma 50 % apmērā, ko paredz šī paziņojuma D punkts, Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā un acīmredzamu kļūdu vērtējumā.
- 149 Prasītājas uzsver, ka tās brīvprātīgi atzina pārkāpumu un pilnībā sadarbojās ar Komisiju kopš 1997. gada 23. decembra. *Nintendo* esot arī bijis pirmais uzņēmums, kas brīvprātīgi atzinās un tādējādi pirmais sadarbojās ar Komisiju. Pēc prasītāju rīcībā esošajām ziņām neesot cita tik būtiska un spontāna sadarbības gadījuma kā tas, ko tās piedāvājušas konkrētajā gadījumā.

150 Precīzāk, attiecībā uz Komisijas atteikumu piemērot paziņojumu par sadarbību sakarā ar to, ka šī lieta paredz vertikālu pārkāpumu, nevis aizliegtas slepenas vienošanās, prasītājas norāda, ka šāds atteikums nav savienojams ar faktu, ka pret attiecīgo pārkāpumu attiecībā uz sankciju attiecās kā pret šādu slepenu aizliegto vienošanos. Prasītājas norāda, ka Komisija nevarot vienlaikus apgalvot, ka naudas soda ievērojamais apmērs bija pamatots ar to, ka pārkāpums bija līdzīgs kā aizliegta horizontāla vienošanās, un noliegt, ka atbildību mīkstinošu apstākļu izvērtēšana saistās ar šādu aizliegtu vienošanos. Turklāt ikkatra rīcība, kas atbilstoši paziņojumam par sadarbību dod pamatu naudas soda samazināšanai, pamatnostādņu nozīmē ir uzskatāma par “atbildību mīkstinošu apstākli”. Tādējādi Komisijai tad, kad tā paredzēja uzlikt naudas sodu, bija jāņem vērā atbildību mīkstinošu apstākļu kopums un it īpaši tie, kas norādīti minētajā paziņojumā.

151 Šajā ziņā prasītājas apgalvo, ka uz tām attiecas vismaz paziņojuma par sadarbību D punkta 2. rindkopas pirmā un otrā ievilkuma normas, kas paredzot naudas soda samazinājumu par 10–50 %, ja, pirmkārt, pirms paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas uzņēmums Komisijai iesniedz informāciju, dokumentus vai citus pierādījumu elementus, kas veicinātu izdarīta pārkāpuma pastāvēšanas apstiprināšanu, un ja, otrkārt, pēc paziņojuma par iebildumiem saņemšanas uzņēmums informē Komisiju, ka tas neapstrīd to faktu patiesumu, uz kuriem balstītas tās apsūdzības.

152 Faktiski prasītāju brīvprātīgi iesniegtā dokumentācija pirms paziņojuma par iebildumiem esot veidojusi 74 % no dokumentiem, uz kuru pamata Komisija esot balstījies paziņojumā par iebildumiem, un 84 % no dokumentiem, kurus Komisija esot ņēmusi vērā savā Lēmumā. To Komisija turklāt esot atzinusi paziņojuma par iebildumiem 216. punktā. Turklāt prasītājas esot akceptējušas ne tikai Komisijas paziņojumā par iebildumiem konstatētos faktus, bet arī no tiem izdarītos secinājumus.

153 Ievērojot visu šo elementu kopumu, prasītājas uzskata, ka tām vajadzētu piemērot maksimālo samazinājumu 50 % apmērā, ko paredz paziņojuma par sadarbību D punkts.

Tas turklāt atbilstot Komisijas īstenotajai praksei piešķirt būtiskus naudas soda samazinājumus no 30 līdz 50 % apmērā uzņēmumiem, kuri turklāt acīmredzami esot sadarbojušies mazāk pilnvērtīgi un plaši nekā prasītājas.

154 Tās it īpaši atsaucas uz tā saucamo lietu “Nathan Bricolux” (Komisijas 2000. gada 5. jūlija lēmums 2001/135/EK attiecībā uz [EKL] 81. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP.F.1. 36.516 — *Nathan-Bricolux*) (OV 2001, L 54, 1. lpp.), 134. apsvērums), kurā Komisija esot piešķirusi samazinājumu 40 % apmērā sakarā ar sadarbību, kas nav tik plaša kā brīvprātīga dokumentālo pierādījumu iesniegšana. Tās arī norāda uz Siltumizolācijas cauruļu lietu, kurā Tiesa esot piešķirusi *ABB* samazinājumu 30 % apmērā par to, ka tā Komisijai iesniedza informāciju par aizliegtās vienošanās izcelsmi, kas palīdzēja konstatēt faktus attiecībā uz pārkāpumu, un atsevišķu samazinājumu par faktu neapstrīdēšanu pēc paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas.

155 Prasītājas norāda, ka Komisijas arguments, ka pierādījumiem esot bijusi pazemināta vērtība pilnīgas sadarbības trūkuma dēļ, nevarot tikt pieņemts. Faktiski prasītājam jau esot tikusi piemērota sankcija 25 % pieauguma apjomā sakarā ar atbildību pastiprinošiem apstākļiem par pārkāpuma izdarīšanu, kā rezultātā neliels naudas soda samazinājums sakarā ar kavētu sadarbību radītu divkārtu [pārkāpuma] vērtību ņemšanu, pārkāpjot *non bis in idem* principu. Katrā ziņā samazinājums sakarā ar sadarbību neesot atkarīgs no hronoloģiskās secības, kādā tikuši sniegti pierādījumi (šajā sakarā skat. Komisijas 2000. gada 7. jūnija lēmumu 2001/418/EK attiecībā uz [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/36.545/F3 — *Amīnskābe*) (OV 2001, L 152, 24. lpp.) un Komisijas 2001. gada 5. decembra lēmumu 2002/742/EK attiecībā uz [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/36.604 — *Citronskābe*) (OV 2002, L 239, 18. lpp.)).

156 Komisija apstrīd visus prasītāju izvirzītos iebildumus.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 157 Pirmkārt, konkrētajā gadījumā ir jāizslēdz paziņojuma par sadarbību piemērošana. No šī paziņojuma — kura mērķis ir pamudināt uzņēmumus sniegt ziņas par īpaši grūti atklājamu aizliegto vienošanos esamību — skaidri izriet, ka tas ir piemērojams tikai horizontāla rakstura pārkāpumu, tādu kā karteļi, gadījumā. Šī paziņojuma A punkta 1. rindkopas pirmajā daļā paredzētas “slepenas aizliegtās vienošanās, lai noteiktu cenas, ražošanas vai pārdošanas kvotas, tirgu sadali vai arī importa vai eksporta aizliegumu”.
- 158 Tā kā prasītājas argumenti ir jāsaprot kā tādi, ar kuriem tiek prasīts atzīt tiesības pēc analogijas piemērot minēto paziņojumu tiktāl, ciktāl konkrētajā gadījumā paredzētais pārkāpums ir ticis vērtēts kā kartelis sankciju nozīmē, tie nav atbalstāmi. Kā to uzsvēra Komisija, nav saiknes starp attiecīgā pārkāpuma kā ļoti smaga [pārkāpuma] kvalifikāciju un novērtējumu sadarbībai, kas tikusi īstenota administratīvā procesa laikā. Tāpat nevar atbalstīt to, ka Komisijai bija pienākums piešķirt nozīmīgāku naudas soda samazinājumu tiktāl, ciktāl tā konstatēja atbildību pastiprinošu apstākļu esamību saistībā ar pārkāpuma izdarīšanu.
- 159 Tādējādi prasītājas nevar balstīties ne uz paziņojumu par sadarbību, ne noteikumiem, lai prasītu atzīt tiesības uz naudas soda nozīmīgāku samazinājumu saistībā ar to sadarbību.
- 160 Otrkārt, attiecībā uz prasītāju sniegtās sadarbības apmēra noteikšanu ir svarīgi atgādināt, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai naudas soda samazinājums saistībā ar sadarbību administratīvās procedūras laikā ir balstīts uz apsvērumu, ka šāda sadarbība atvieglo Komisijas uzdevumu pārkāpuma konstatēšanā (Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumi lietā T-311/94 *BPB de Eendracht*/Komisija, *Recueil*, II-1129. lpp., 325. punkts, un lietā T-338/94 *Finnboard*/Komisija, *Recueil*, II-1617. lpp., 363. punkts). Lai pamatotu naudas soda samazināšanu sakarā ar sadarbību, uzņēmuma darbībām ir jāatvieglo Komisijas uzdevums identificēt Kopienas konkurences normu

pārkāpumus un sodīt par to izdarišanu (skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumu apvienotajās lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering* u. c./Komisija, Krājums, II-2501. lpp., 499. punkts un tajā minētā judikatūra).

161 Lai arī Komisija, vērtējot aizliegtās vienošanās dalībnieku īstenoto sadarbību, nevar pārkāpt vienlīdzīgas attieksmes principu — šis jautājums tiks izvērtēts tālāk —, tai ir plaša rīcības brīvība izvērtēt dažādu aizliegtās vienošanās dalībnieku sadarbības kvalitāti un noderīgumu (Tiesas 2007. gada 10. maija spriedums lietā C-328/05 P *SGL Carbon*/Komisija, Krājums, I-3921. lpp., 88. punkts). Tādēļ varētu izvērtēt tikai acīmredzamas kļūdas vērtējumā esamību.

162 Konkrētajā gadījumā nekas neliek secināt, ka Komisija būtu pieļāvusi acīmredzamu kļūda vērtējumā, prasītājiem piešķirot naudas soda summas samazinājumu par sadarbību 25 % apmērā. It īpaši — tāpat kā gadījumos, kad ir piemērojams paziņojums par sadarbību, — fakts, ka sadarbība pārsniedza faktu patiesuma neapstrīdēšanu, nav izšķirošs tiktāl, ciktāl Komisijai ir plaša rīcības brīvība, lai izvērtētu naudas soda, ko tā paredz šajā ziņā piemērot, samazināšanas līmeni.

163 Tomēr vēl ir jāizvērtē, vai Komisija nav pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, *John Menzies* piešķirot tai noteiktā naudas soda summas ievērojami lielāku samazinājumu nekā prasītājiem.

Par pirmo pamatu par vienlīdzīgas attieksmes principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 164 Prasītājas vispirms apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, tām piešķirot samazinājumu par sadarbību 25 % apmērā iepretim 40 % samazinājumam, kas piešķirts *John Menzies*, lai gan to brīvprātīgā sadarbība tika uzsākta agrāk nekā *John Menzies* gadījumā un bija ievērojami plašāka nekā ar to.
- 165 Atbildot uz Komisijas argumentu, ka 1997. gada 23. decembra vēstule esot bijusi tikai sadarbības piedāvājums, prasītājas precizē, ka gan paziņojumā par iebildumiem (217. punkts), gan Lēmumā (458. apsvēruma) Komisija apstiprināja, ka *Nintendo* atzina pārkāpumu 1997. gada decembrī. Katrā ziņā lietas dalībniekam neesot jābūt pirmajam, kas iesniedz pierādījumus, lai varētu saņemt samazinājumu 50 % apmērā, ievērojot paziņojuma par sadarbību D punkta 2. rindkopas otro ievilkumu. Samazinājuma procentuālā vērtība patiesībā esot atkarīga no iesniegto pierādījumu vērtības. Šajā ziņā prasītājas savam replikas rakstam pievienojušas Komisijai iesniegtos pierādījumus, kas paši par sevi attaisnojoši samazinājumu vismaz 50 % apmērā.
- 166 Prasītājas turklāt uzskata, ka atšķirīgā attieksme salīdzinājumā ar *John Menzies* Lēmumā nav pareizi motivēta.
- 167 Attiecībā uz prasītāju argumentu, ka to sniegtā informācija tika paziņota agrāk, nekā to izdarīja *John Menzies*, Komisija norāda, ka tas balstās tikai uz 1997. gada 23. decembra vēstuli, ko tās bija nosūtījušas Komisijai. Šajā vēstulē bija tikai piedāvājums sadarbībai, kas tika konkretizēta vēlāk, precīzāk, 1998. gada 21. janvārī, tātad pēc *John Menzies* piedāvājuma 1998. gada 13. janvārī. Faktiski šī vēstule neietvēra ne iepriekšējo rakstisko deklarāciju noliegumu, ne pārkāpuma atzīšanu. Prasītājas tajās kaut ko gan atzīst, taču

nenorāda, kāpēc tas tā varētu būt, lai tādējādi ļautu Komisijai pamatoties tikai uz šo vēstuli kā pierādījumu prasītāju līdzdalībai pārkāpumā.

- 168 Attiecībā uz iebildumu par pamatojuma nesniegšanu jānorāda, ka tas neesot pamatots tiktāl, ciktāl Lēmumā precizēti iemesli, kādēļ prasītājam tika piešķirts mazāks samazinājums, proti, *John Menzies* agrāk paziņota informācija un prasītāju 1998. gada 21. janvāra paziņojuma mazākā pierādījuma vērtība (Lēmuma 455.–460. apsvērumi).

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 169 No konkrētajā gadījumā piemērojamās normas, proti, Pamatnostādņu 3. punkta sestā ievilkuma, izriet, ka uzņēmumam noteikto naudas soda pamatsummu var samazināt, ja tas ir faktiski sadarbojies procedūrā papildus paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomai.
- 170 Atbilstoši judikatūrai Komisija, novērtējot uzņēmumu sniegto sadarbību administratīvajā procedūrā par aizliegtajām vienošanām, nav pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, kas ir vispārējs Kopienų tiesību princips, kurš atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai ir pārkāpts, ja līdzīgas situācijas izskatītas dažādi vai dažādas situācijas ir izskatītas vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatota (skat. iepriekš 95. punktā minēto judikatūru).
- 171 Uzņēmumu īstenotās sadarbības novērtējuma pakāpe nav atkarīga no pilnībā nejausiem faktoriem. Tātad atšķirība attieksmē pret attiecīgajiem uzņēmumiem tādējādi ir attiecināma uz nesalīdzināmām sadarbības pakāpēm, it īpaši, ja ir sniegta

atšķirīga informācija vai šī informācija ir sniegta atšķirīgās administratīvā procesa stadijās vai atšķirīgos apstākļos (skat. iepriekš 95. punktā minēto spriedumu lietā *Groupe Danone/Komisija*, 454. punkts un tajā minētā judikatūra).

172 Ciktāl uzņēmumi Komisijai tādā pašā administratīvās procesa stadijā un analogos apstākļos sniedz līdzīgu informāciju par jautājumiem, par kuriem tie ir apsūdzēti, no tiem īstenotās sadarbības līmeņi ir jāuzskata par salīdzināmiem, kā rezultātā pret šiem uzņēmumiem ir jāizturas vienlīdzīgi saistībā ar tiem piemērotā naudas soda summas noteikšanu (šajā sakarā skat. iepriekš 160. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *JFE Engineering u.c./Komisija*, 501. un 573. punkts un tajos minētā judikatūra).

173 Konkrētajā gadījumā Komisija saistībā ar *John Menzies* sadarbības izmeklēšanā apmēru norādīja šādi:

— *John Menzies* 1998. gada 13. janvāra deklarācija tika sniegta spontāni (Lēmuma 455. apsvērumš);

— šī deklarācija daudz palīdzēja, lai iegūtu pierādījumus par sadarbības paralēlā eksporta ierobežošanai apmēru starp *John Menzies* un *Nintendo* (Lēmuma 456. apsvēruma pirmais teikums);

— šī deklarācija ietvēra informāciju par pasākumiem, kurus *John Menzies* bija veicis, lai īstenotu pasīvās pārdošanas eksportam (Lēmuma 456. apsvēruma otrais teikums).

- 174 Turpretim attiecībā uz *Nintendo* piedāvāto sadarbību Komisija uzsvēra, ka:
- *Nintendo* faktus atzina 1997. gada 23. decembrī (Lēmuma 94. un 458. apsvērums);
 - *Nintendo* spontāni nosūtīja Komisijai lielu dokumentu daudzumu 1998. gada 21. janvārī, 1. aprīlī un 15. maijā jau pēc *John Menzies*, kas “veicināja” pārkāpuma pierādījumu konstatāciju un papildināja zināšanas, kādas Komisijai bija no tās veiktās izmeklēšanas un uz *John Menzies* iesniegto dokumentu pamata (Lēmuma 458. apsvērums un 459. apsvēruma pirmais teikums);
 - šie dokumenti arī “palīdzēja”, lai konstatētu vairāku uzņēmumu dalību, kā arī pārkāpuma ģeogrāfisko apmēru (Lēmuma 459. apsvēruma otrais teikums).
- 175 No šīm konstatācijām izriet, ka Komisija bija skaidri izklāstījusi elementus, kurus tā bija ņēmusi vērā naudas soda samazinājumam sakarā ar uzņēmumu sadarbību, un ka pienākums norādīt pamatojumu attiecībā uz šo atbildību mīkstinošs apstākļu piemērošanu tika ievērots.
- 176 Saistībā ar vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu, lai izdarītu secinājumu par būtiskas atšķirības pastāvēšanu starp sadarbības pakāpēm, ko attiecīgi piedāvāja uzņēmumi, ir jāsalīdzina īstenotā sadarbība gan no hronoloģiskā skata punkta — kas sākotnēji nozīmē stadijas, kurā tikusi piedāvāta sadarbība, izvērtēšanu —, gan kvalitatīvā skatu punkta — kas pēc tam rada nepieciešamību salīdzināt nosacījumus,

kādos uzņēmumi sadarbojās, un raksturojošo vērtību informācijai, ko nosūtījis katrs no šiem uzņēmumiem šīs sadarbības ietvaros (skat. iepriekš 172. punktu).

- 177 Vispirms attiecībā uz administratīvās procedūras stadijām, kurās attiecīgie uzņēmumi bija sadarbojušies, konkrētajā gadījumā netiek apstrīdēts, ka faktiskā sadarbība ar *John Menzies* notika nedaudz agrāk nekā ar prasītājām. *John Menzies* spontānā sadarbībā tika uzsākta ar tās 1998. gada 13. janvāra deklarāciju, kurpretim sadarbība ar prasītājām sākās 1998. gada 21. janvārī. Tomēr fakts, ka prasītājas faktiski uzsāka sadarbību ar Komisiju astoņas dienas pēc *John Menzies*, pats par sevi neattaisno to, ka naudas soda samazinājums sakarā ar sadarbību, kas piemērots *John Menzies*, būtu nozīmīgāks nekā *Nintendo* piešķirtais.
- 178 Šai ziņā jāatgādina, ka uzņēmumu sadarbību var uzskatīt par salīdzināmu arī tad, ja tā nav sākusies tajā pašā dienā, bet gan tajā pašā procesa stadijā.
- 179 Ne no Lēmuma, ne no lietas materiāliem neizriet, ka laikā, kad *John Menzies* bija uzsācis sadarbību, un laikā, kad Komisija bija saņēmusi informāciju no *Nintendo*, atbilst dažādām Komisijas izmeklēšanas stadijām. Komisija turklāt, atbildot uz Pirmās instances tiesas jautājumu tiesas sēdē, apstiprināja, ka *Nintendo* sniegtā informācija par aizliegtās vienošanās pastāvēšanu tika paziņota tajā pašā administratīvās procedūras stadijā, kad informāciju sniedza *John Menzies*.
- 180 No iepriekš minētā izriet, ka Komisijas arguments, ka *Nintendo* sniegtajai informācijai un dokumentiem bija mazāka vērtība par to, ko bija sniegusi *John Menzies*, tiktāl, ciktāl tā tika nosūtīta vēlāk, nav pieņemams. Līdz ar to neviens apsvērums par hronoloģisko secību nav piemērojams kā izšķirošs, lai salīdzinoši novērtētu sadarbības vērtību (šajā sakarā skat. iepriekš 95. punktā minēto spriedumu lietā *Groupe Danone*, 467. punkts).

- 181 Turpinājumā attiecībā par nosacījumiem, ar kādiem konkrētie uzņēmumi sadarbojās ar Komisiju, no Lēmuma skaidri izriet, ka *Nintendo* tāpat kā *John Menzies* spontāni nosūtīja dokumentus, kas bija tāpēc, lai noteiktu pārkāpuma esamību un tā ģeogrāfisko apmēru.
- 182 Visbeidzot, saistībā ar attiecīgi *John Menzies* un *Nintendo* sniegtās informācijas saturu ir jāuzsver, ka — ievērojot Komisijas norādīto — NOE 1996. gada 4. aprīlī nosūtītā vēstule *John Menzies*, kā arī tās 1996. gada 11. aprīļa atbilde “lielā mērā veicināja faktu noskaidrošanu par sadarbības apjomu [..], lai ierobežotu paralēlo eksportu” (skat. Lēmuma 456. apsvērumu). No lietas materiāliem — it īpaši prasītāju iesniegtā dokumenta tiesas sēdes laikā, par kuru Komisija ir formulējusi savus apsvērumus (skat. iepriekš 28. punktu), — izriet, ka šīs divas vēstules, par kurām norādīts Lēmuma 127.–131. apsvērumā, spontāni sagatavoja ne vien *John Menzies*, bet arī *Nintendo*.
- 183 Tādējādi *Nintendo* sadarbība Komisijas uzsāktajā procedūrā ir uzskatāma par salīdzināmu ar to, kādu piedāvāja *John Menzies*. Šajā sakarā *Nintendo* tād ir jāpiešķir tāda paša līmeņa naudas soda samazinājums kā *John Menzies* piešķirtais, proti, 40 %, ievērojot, ka abi šie uzņēmumi iesniedza attiecīgos dokumentus tajā pašā procedūras stadijā.
- 184 Turklāt attiecībā uz noskaidrojamu jautājumu, vai prasītājam jāpiešķir — kā tās norāda — lielāks naudas soda samazinājums par 40 %, ir jākonstatē — kā to Komisija norādījusi Lēmuma 459. apsvērumā —, ka prasītāju citi spontāni nosūtītie dokumenti 1998. gada 21. janvārī, 1. aprīlī un 15. maijā esot ne vien veicinājuši tās veiktās izmeklēšanas rezultātā gūto zināšanu par faktiem papildināšanu, bet arī “palīdzēja, lai konstatētu vairāku uzņēmumu dalību, kā arī pārkāpuma ģeogrāfisko apmēru”.
- 185 No prasītāju tiesas sēdē iesniegtā dokumenta — par kuru Komisija izteica savus apsvērumus — it īpaši izriet, ka noteikts konstatējumu skaits, kas pārņemts Lēmuma 103.–108., 110., 116.–119., 122.–125., 127.–130., 132., 133., 136., 138.–150., 152.–157.,

160., 164. un 167. apsvērumā (par Apvienotajā Karalistē un Īrijā konstatētajiem notikumiem); 170.–181. apsvērumā (par Spānijā konstatētajiem notikumiem); 182., 184. un 185. apsvērumā (par Nīderlandē konstatētajiem notikumiem); 187.–189. apsvērumā (par Francijā konstatētajiem notikumiem); 190.–197. apsvērumā (par Beļģijā un Luksemburgā konstatētajiem notikumiem); 199.–201. apsvērumā (par Vācijā konstatētajiem notikumiem); 204. un 206.–209. apsvērumā (par Grieķijā konstatētajiem notikumiem); 210., 211. un 213. apsvērumā (par Portugālē konstatētajiem notikumiem); 214., 215. un 217.–219. apsvērumā (par Itālijā konstatētajiem notikumiem) un 223., 224., 226. un 227. apsvērumā (par Dānijā, Norvēģijā, Zviedrijā, Somijā un Islandē konstatētajiem notikumiem), balstās uz *Nintendo* sniegto informāciju. Šajā ziņā ir arī svarīgi atzīt, ka *Nintendo*, būdama puse visos strīdīgajos izplatīšanas līgumos, varēja sniegt precīzu informāciju par to ieviešanu.

186 Tomēr ir jāuzskata, ka, lai gan bija ievērojams sniegtās informācijas apjoms, šie dokumenti nebija nepieciešami, lai ļautu Komisijai konstatēt konkrēto līgumu un saskaņoto darbību esamību, kā arī tādējādi pārmestā pārkāpuma esamību. Faktiski *Nintendo* sniegtās norādes pretēji 1996. gada 4. un 11. aprīļa vēstulēm (skat. iepriekš 182. punktu) nevarēja tikt izmantotas par galveno pierādījumu bāzi pārkāpumu konstatējošajam lēmumam saistībā ar *Nintendo* ražoto specializēto video spēļu konsoli un ar šīm spēļu konsolēm saderīgu spēļu bloku tirgu. Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka informācija, kas pamatojās uz konstatācijām, kuras norādītas 103.–108., 110., 116.–119., 122.–125., 127.–130., 132., 133., 136., 138.–150., 152.–157., 160., 164., 167., 170.–182., 184., 185., 187.–197., 199.–201., 204., 206.–211., 213.–215., 217.–219., 223., 224., 226. un 227. apsvērumā, vienīgi ļāva precizēt pārkāpumā iesaistīto izplatītāju identitāti un pārkāpuma ģeogrāfisko apmēru.

187 No lietas materiāliem turklāt izriet, ka zināmu daļu informācijas, proti, to, kas Lēmumā ir pamatā 103. apsvērumam (starp *Nintendo UK Ltd* un *Nintendo* noslēgtā izplatīšanas līguma esamība, ilgums un nosacījumi), 108., 110., 123., 167. apsvērumam (fakti saistībā ar izplatīšanas līgumu, kas noslēgts starp *Nintendo* un *The Games*), 170., 171., 176. apsvērumam (starp *Nintendo España, SA* un *Nintendo* noslēgtā izplatīšanas līguma esamība, ilgums un nosacījumi), 182. apsvērumam (starp *Nintendo Netherlands BV* un tās klientiem noslēgto formālo līgumu nosacījumi), 189. apsvērumam (*Nintendo France SARL* nosūtītā vēstule saistībā ar eksporta riskiem no Francijas teritorijas), 190.,

191., 194., 196. apsvērumam (izplatīšanas līgumu Beļģijā un Luksemburgā esamība un nosacījumi), 199. apsvērumam (paralēlais eksports no Vācijas), 204. apsvērumam (starp *Itochu Hellas EPE* un *Nintendo* noslēgtās vienošanās nosacījumi), 210., 211. apsvērumam (starp *Nintendo* un tās izplatītājiem Portugālē noslēgto izplatīšanas līgumu nosacījumi un ilgums), 214., 215. apsvērumam (starp *Nintendo* un tās izplatītāju Itālijā noslēgto izplatīšanas līgumu nosacījumi un ilgums), ieguva Komisija, saņemot atbildes uz informācijas pieprasījumiem, ko tā bija nosūtījusi prasītājām (skat. it īpaši Lēmuma 86.–93. apsvērumu un jo sevišķi 86. un 87. apsvērumu, kas izdara atsauci uz Komisijas aicinājumu iesniegt informāciju tostarp par izplatītājiem un meitas sabiedrībām un par formālajiem izplatīšanas līgumiem, kas noslēgti starp *Nintendo* un tās izplatītājiem Francijā, Vācijā, Itālijā, Apvienotajā Karalistē, Grieķijā un Portugālē); par šīm atbildēm naudas soda samazinājums saistībā ar sadarbību ir izslēgts, jo, tās sniedzot, tiek nodrošināta atbilstība pienākumiem, kas prasītājām noteikti saskaņā ar Regulas Nr. 17 11. panta 4. un 5. punktu (šajā sakarā skat. iepriekš 95. punktā minēto spriedumu lietā *Groupe Danone/Komisija*, 451. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi norādes par strīdīgās aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko apmēru un izplatītāju, kas tajā bija iesaistīti, identitāti neattaisno naudas soda papildu samazināšanu saistībā ar *Nintendo* faktisko sadarbību. Komisija faktiski spēja noteikt aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko apmēru un izplatītāju, kas tajā bija iesaistīti, identitāti, pat neesot informācijai, kuru spontāni sniedza prasītājas.

188 No šiem apsvērumiem izriet, ka *Nintendo* sadarbība neattaisno tai noteiktā naudas soda summas samazinājumu par vairāk nekā 40 %.

189 Ievērojot visu iepriekš norādīto, šis pamats ir daļēji pieņemams, un tā rezultātā Lēmums ir jāgroza, piešķirot prasītājām naudas soda samazinājumu identiskā apmērā tam, kāds tika noteikts *John Menzies*. Šī grozījuma konkrētās sekas tiks precizētas turpmāk tekstā.

Par trešo pamatu par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu sakarā ar “Nintendo” pūliņu denaturāciju

Lietas dalībnieku argumenti

¹⁹⁰ Prasītājas norāda, ka Komisija pārkāpa to tiesības uz aizstāvību, prasitajām par sliktu grozot tās veikto novērtējumu lietas faktiem un/vai no tiem izdarāmajiem secinājumiem par piemērojamajām tiesībām. Šajā ziņā prasītājas norāda, ka paziņojuma par iebildumiem 216. punktā Komisija ir deklarējusi, ka ir ņēmusi vērā “prasītāju ieguldījumu pārkāpuma esamības noteikšanā”, kurpretim Lēmumā tā paziņojusi, ka iesniegtie dokumenti esot tikai palīdzējusi apstiprināt pārkāpuma esamību.

¹⁹¹ Komisija prasa noraidīt šo pamatu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

¹⁹² Jāatgādina, ka savā prasībā prasītājas prasīja vienīgi tām noteiktā naudas sodas atcelšanu vai samazināšanu.

¹⁹³ Tādējādi šis pamats ir jāuzskata par nederīgu tiktāl, ciktāl prasītājas nenorāda, kādā veidā pastāvošajai terminoloģiskajai atšķirībai starp paziņojumu par iebildumiem un Lēmumu attiecībā par to ieguldījumu pārkāpuma esamības pierādīšanā varētu būt ietekme uz tām noteiktā naudas soda summu.

194 Katrā ziņā Regulas Nr. 17 19. panta 1. punktā un Komisijas 1998. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 2842/98 par pušu uzklauššanu dažu procedūru gaitā saskaņā ar EK līguma [81.] un [82.] pantu (OV L 354, 18. lpp.) 7. pantā ir tieši paredzēts, ka gadījumos, kad Komisija ierosina uzlikt naudas sodu, attiecīgajiem uzņēmumiem ir jāsniedz iespēja izklāstīt savus apsvērumus par tās izvirzītajiem iebildumiem. Tādējādi attiecīgo uzņēmumu tiesības uz aizstāvību Komisijā saistībā ar naudas soda summas noteikšanu tiek garantētas ar iespēju sniegt savus apsvērumus par pārkāpuma ilgumu, smagumu un pārkāpuma pret konkurenci vērstā rakstura paredzamību (Pirmās instances tiesas 1994. gada 6. oktobra spriedums lietā T-83/91 *Tetra Pak*/Komisija, *Recueil*, II-755. lpp., 235. punkts).

195 Tā rezultātā šis pamats ir jānoraida.

Par ceturto pamatu par tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu sakarā ar nepietiekošu nozīmību, kas sniegta kompensāciju piešķiršanai trešajām personām un atbilstības programmas ieviešanas pilnīgu neievērošanu

Lietas dalībnieku argumenti

196 Prasītājas norāda, ka Komisija ir pārkāpusi tiesiskās palāvības aizsardzības principu, pirmkārt, nesamazinot naudas sodu par summu, kas ir ekvivalenta kompensācijas apmēram, ko tās piešķīra trešajām personām, kas tika identificētas paziņojumā par iebildumiem, un, otrkārt, neņemot vērā to ieviesto atbilstības ar konkurences tiesībām programmu.

197 Attiecībā uz trešajām personām piešķirtajām kompensācijām prasītājas, pirmkārt, atgādina, ka šīs kompensācijas, kuras Lēmumā tika kvalificētas par "būtiskām", sasniedza EUR 375 000 apjomu.

- 198 Otrkārt, prasītājas uzsver, ka šo kompensāciju piešķiršana tika uzsākta tikai tad, kad Komisija 1998. gada 15. decembra sanāksmē pārlicināja, ka šo pasākumu pieņemšana ir būtiska naudas soda summas noteikšanā. Šajā ziņā prasītājas precizē, ka tiesiskā palāvība tiek radīta gadījumā, ja augsta līmeņa Komisijas ierēdnis, kuram tā ir uzticējusi noteiktu lietu, sniedz precīzus apsolījumus formālās izmeklēšanas ietvaros un ka viņš zina, ka uzņēmumi, par kuriem tiek veikta izmeklēšana, balstās uz šiem apsolījumiem, lai apņemtos veikt nozīmīgus izdevumus.
- 199 Treškārt, Komisija esot atzinusi, ka kompensāciju piešķiršana trešajām personām esot “atbildību mīkstinošs apstāklis” Pamatnostādņu nozīmē (Lēmuma 421.–464. apsvērumus). Tomēr tā prasītājam neesot piešķirusi nekādu samazinājumu termina ekonomiskajā nozīmē, jo naudas sods ticis samazināts tikai par EUR 300 000.
- 200 Visbeidzot, Komisijas īstenotā attieksme pret prasītājam neiedrošinot citus uzņēmumus nākotnē brīvprātīgi piešķirt šādas kompensācijas.
- 201 Komisija apstrīd visus šos argumentus.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 202 Ar šo pamatu prasītājas ierosina, ka pretēji Komisijas tām sniegtajiem apsolījumiem 1998. gada 15. decembra sanāksmē Komisija nav — vai arī to darījusi nepietiekoši — ņēmusi vērā, pirmkārt, kompensācijas, kuras tās bija piedāvājušas trešajām personām, un, otrkārt, tiesību normu ievērošanas programmu, kuru tās bija ieviesušas saviem darbiniekiem.

- 203 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka tiesības pamatoties uz tiesiskās palāvības aizsardzību ir katram individam, kas atrodas situācijā, no kuras izriet, ka Kopienu iestāde ir viņam radījusi pamatotas cerības. Neviens nevar izvirzīt apgalvojumu par šī principa pārkāpumu, ja administrācija nav viņam sniegusi precīzus solījumus (skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedumu lietā T-220/00 *Cheil Jedang*/Komisija, *Recueil*, II-2473. lpp., 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 204 Attiecībā uz, pirmkārt, kompensācijām, ko piedāvāja *Nintendo* trešajām cietušām personām, ir jāatgādina, ka Komisija nolēma samazināt *NOE* un *NCL* noteikto naudas sodu par EUR 300 000, lai tiktu ņemtas vērā kompensācijas, kuras tās paziņojumā par iebildumiem piedāvāja noteiktām trešajām personām, kuras bija cietušas finansiālus zaudējumus pārkāpjošās rīcības dēļ (skat. Lēmuma 440. un 441. apsvērumu).
- 205 No lietas materiāliem izriet, ka kopējā maksājumu summa trešajām personām ir EUR 375 000.
- 206 Pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, Komisija tām nekad nav devusi apsolījumu, ka par visu minēto maksājumu apjomu tikšot samazināta naudas soda summa, kas tām tika noteikta.
- 207 Faktiski, kā izriet no 1998. gada 15. decembra sanāksmes protokola, Komisijas pārstāvis vienkārši norādīja, ka kompensāciju maksājumi trešajām personām “būšot būtiski naudas soda noteikšanā”. Šāds paziņojums nekādā gadījumā nevar kvalificēt kā precīzu un beznosacījuma apsolījumu, ka visas minētās kompensācijas tiks atskaitītas no naudas soda galējās summas.
- 208 Katrā ziņā, lai varētu radīt tiesisko palāvību, sniegtajiem apsolījumiem ir jāizriet no pilnvarotiem un uzticamiem avotiem (šajā sakarā skat. attiecībā uz konkurences jomā kompetenta ģenerāldirektora paziņojumu Pirmās instances tiesas 2004. gada 29. aprīļa

spriedumu apvienotajās lietās T-236/01, T-239/01, no T-244/01 līdz T-246/01, T-251/01 un T-252/01 *Tokai Carbon u.c./Komisija, Recueil*, II-1181. lpp., 152. un 153. punkts). Ņemot vērā Komisijas locekļu kolēģijas ekskluzīvo kompetenci pieņemt lēmumu par naudas soda uzlikšanu, Komisijas ierēdnis nekādi nevar *Nintendo* neformālas sanāksmes ar saviem pārstāvjiem laikā sniegt precīzus apsolījumus, kas izriet no pilnvarotiem un uzticamiem avotiem attiecībā uz galējā naudas soda summas samazināšanu par trešajām personām piedāvāto kompensāciju apmēru.

209 No tā izriet, ka iebildumus par tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu saistībā ar *Nintendo* piedāvāto kompensāciju trešajām personām ņemšanu vērā, lai noteiktu naudas soda galējo summu, nevar atbalstīt.

210 Šie apsvērumi tāpat ir spēkā attiecībā uz *Nintendo* ieviestās konkurences tiesību ievērošanas programmas ņemšanu vērā.

211 Katrā ziņā Komisijai nebija nekāda pienākuma ņemt vērā atbilstības programmas ieviešanu, kuru, pieņemot, ka tā var tikt uzskatīta par sadarbības formu, uzņēmums uzsāka īstenot pēc savas paša iniciatīvas, nevis pēc Komisijas sniegta precīza apsolījuma.

212 Tā rezultātā šo pamatu nevar atbalstīt.

6. Par naudas soda galējās summas noteikšanu

- 213 Kā tas izriet no šī sprieduma 169.–189. punkta, Lēmums ir jāgroza tiktāl, ciktāl paredz samazinājuma apjomu tikai 25 % līmenī saistībā ar prasītāju sadarbību.
- 214 Pārējā daļā Komisijas apsvērumi, kas izklāstīti Lēmumā, kā arī konkrētajā gadījumā piemērotā naudas sodu noteikšanas metode paliek negrozīta.
- 215 Naudas soda galējā summa tādējādi tiek noteikta šādi: naudas soda pamatsummu (113,85 miljoni euro) palielina par 75 % sakarā ar, pirmkārt, *Nintendo* aizliegtās vienošanās aizsācēja lomu (50 %) un, otrkārt, pārkāpuma īstenošanu (25 %), proti, 199,2375 miljoni euro. Šī summa tiek samazināta par 40 % sakarā ar sadarbību un EUR 300 000 sakarā ar prasītāju piedāvātajām kompensācijām trešajām personām, kā rezultātā tiek iegūta kopējā summa 119,2425 miljoni euro.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 216 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 3. punktam, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Pirmās instances tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Šajā gadījumā ir jānolemj, ka katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus pats.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (astotā palāta)

nospriež:

- 1) ***Nintendo Co., Ltd un Nintendo of Europe GmbH* uzliktais naudas sods ir noteikts 119,2425 miljonu euro apmērā;**
- 2) **prasību pārējā daļā noraidīt;**
- 3) **katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus pats.**

Martins Ribeiro

Papasavvas

Wahl

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2009. gada 30. aprīlī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Lietas priekšvēsture	II - 958
1. Attiecīgie uzņēmumi	II - 958
2. Administratīvā procedūra	II - 959
Izmeklēšana attiecībā uz video spēļu sektoru (lieta IV/35.587 <i>PO Video Games</i>)	II - 959
Papildu izmeklēšana, ar ko specifiski izvērtē "Nintendo Distributions" sistēmu (lieta IV/35.706 <i>PO Nintendo Distribution</i>)	II - 959
Izmeklēšana pēc sūdzības, ko iesniegusi "Omega Electro BV" (lieta IV/36.321 <i>Omega — Nintendo</i>)	II - 960
3. Strīdīgais lēmums	II - 961
Procedūra un lietas dalībnieku prasījumi	II - 965
Juridiskais pamatojums.	II - 967
1. Par prasītājām uzliktās sākotnējās naudas soda sākumsummas noteikšanu	II - 968
Lietas dalībnieku argumenti	II - 968
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 970
2. Par sākotnējās naudas soda sākumsummas, kas noteikta prasītājām, lai garantētu pietiekošu preventīvo iedarbību, palielinājumu	II - 973
Par pirmo pamatu par acīmredzamu kļūdu tiesību piemērošanā, samērīguma un "non bis in idem" principu, kā arī tiesību uz aizstāvību principa pārkāpumu un pretrunām ar Komisijas iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksi	II - 974
Lietas dalībnieku argumenti	II - 974
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 977
Par otro pamatu par vienlīdzīga attieksmes principa un pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu, kā arī pamatnostādnes izklāstītās metodoloģijas kļūdainu piemērošanu	II - 983
Lietas dalībnieku argumenti	II - 983
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 984

3. Par naudas soda sākumsummas palielinājumu saistībā ar pārkāpuma ilgumu	II - 985
Lietas dalībnieku argumenti	II - 986
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 988
4. Par prasītājām noteiktā naudas soda pamatsummas palielinājumu sakarā ar atbildību pastiprinošiem apstākļiem	II - 989
Par aizliegtās vienošanās aizsācēja un iniciatora lomas ņemšanu vērā	II - 989
Par pirmo pamatu par acīmredzamu kļūdu vērtējumā un kļūdu tiesību piemērošanā, prasītājām piedēvējot pārkāpuma aizsācēja un iniciatora lomu	II - 990
— Lietas dalībnieku argumenti	II - 990
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 991
Par otro pamatu par pretrunām ar Komisijas iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksi un nediskriminācijas principa, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu	II - 994
— Lietas dalībnieku argumenti	II - 994
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 994
Par naudas soda summas, kas noteikta prasītājām par pārkāpuma izdarīšanu, palielinājumu	II - 995
5. Par prasītājām noteiktā naudas soda summas samazināšanu saistībā ar atbildību mīkstinošiem apstākļiem	II - 997
Par pirmo pamatu par kļūdu tiesību piemērošanā un acīmredzamu kļūdu vērtējumā sakarā ar Komisijas atteikšanos piemērot paziņojumu par sadarbību	II - 997
Lietas dalībnieku argumenti	II - 997
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 1000
Par pirmo pamatu par vienlīdzīgas attieksmes principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu	II - 1002
Lietas dalībnieku argumenti	II - 1002
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 1003

Par trešo pamatu par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu sakarā ar “Nintendo” pūliņu denaturāciju	II - 1010
Lietas dalībnieku argumenti	II - 1010
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 1010
Par ceturto pamatu par tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu sakarā ar nepietiekošu nozīmību, kas sniegta kompensāciju piešķiršanai trešajām personām un atbilstības programmas ieviešanas pilnīgu neievērošanu	II - 1011
Lietas dalībnieku argumenti	II - 1011
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 1012
6. Par naudas soda galējās summas noteikšanu	II - 1015
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 1015